

Naročnina

za državo SHS:
za mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“**Političen list za slovenski narod.**

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništvu telefon 50, upravištvu 328.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inzeratov:

Enostolpna pešna vrsta mali oglasi po Din 1'50 in Din 2'—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2'50, veliki po Din 3'— in 4'—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Začasen oddih SDS.

Časopisje »samostojne demokratske stranke«, ki je bilo zadnje čase skrajno slabe volje, se je zopet nekoliko zvedrilo. Iz Belgrada prihajajo namreč poročila, da bo gospod Pašić vendarle »rekonstruiral« vladno »narodnega bloka« ter tako za nekaj časa umešno podaljšal življenje tega monstruma. Kajti pogajanja med radičevci in radikali očitno ne potekajo preveč gladko in g. Pašić hoče do zadnjega obdržati v rokah vse svoje adute, preden se definitivno pogodi s HSS, ako se bo sploh. Kajpada je to sladka kapljica v grenki kelih, ki so ga ves ta čas pili samostojni demokrate v zavesti, da jako malo pomejnijo in da je popolnoma od g. Pašića odvisno, ali ostanejo pri življenju ali ne. Bolnik je dobil nekaj olajške in srka globoko vase zrak, ki prihaja skozi odprto okence.

Toda to je le kratkotrajni oddih, po katerem pride tem hujša, prava smrtonosna kriza za to nemoralno stranko. Če se »rekonstruirana« vlada »narodnega bloka« še kolkaj časa obdrži, si nakopije poleg že storjenih grehov nad državo in ljudstvom le še nove, za katere bodo največje odgovornosti nosili samostojni demokrate. Le pomislimo, za kaj vse se ima ljudstvo zahvaliti že dosedanemu »državotvornemu« delu gospodov »narodnih bloka«ev!

V treh dneh so pristaši vladne večine sklenili v proračunski razpravi na milijarde novih davkov, in najbolj so bili vneti zanje samostojni demokrate: minister Žerjav in Pivko sta glasovala za nova strašna bremena in dr. Pivko, ta parlamentarni novinec, je bil še nekako ponosen na to. Najbolj nesocialen je novi 2 odstotni davek na zaslužek vsakega ročnega delavca, ker ga bo moral plačati prav vsak, četudi zasluži pod eksistenčnim minimumom! Uboga služkinja ali pomočnica ga bo ravnokar plačevala kakor strokovno visoko kvalificirani delavec. Če računamo, da povprečni delavec zasluži mesečno 1000 Din, bo moral odslej na leto oddajati davkarji 240 Din! Potem je »narodni blok« udaril obrtnike, ki bodo po novih davčnih zakonih plačevali 15 krat višje obrtniške takse, ki so že zdaj izredno visoke in obremenjujejo našo obrt tako, da komaj še diha! Potem so gospodje dvakratno zvišali invalidski davek in dali vladi pooblastilo za uvedbo avtonomnega carinskega tarifa, kar bo silno zvišalo ceno vsem življenjskim potrebščinam. To se pravi oguliti človeka do kože, kar delajo »narodni bloka«ev, predvsem samostojni demokrate, ki podžigajo radikale, naj le pritisnejo »te avstrijskantske prečane«, čimbolj jih morejo!

Ce zdaj ta »narodni« blok ostane, bo njegova prva skrb, da uzakoni načrt tiskovnega zakona, ki po soglasni sodbi vseh strokovnjakov onemogoči sploh svoboden politični tisk v naši državi, vsako tudi najhujšo kritiko državne uprave, vsako javno borbo proti korupciji in nepoštenosti! In če bi ta »narodni blok« vladal še dlje, bi uzakonil tak zakon o invalidih, ki bi položaja teh revežev bistveno nič ne izboljšal, zakon o kmetijskih kreditih, ki bi kmetijstvo spravil samo v odvisnost od gotovih bank, zakon o sodnikih, ki bi za tri leta odpravil definitivnost sodnikov in okrnili njihovo neodvisnost, zakon o šolstvu, ki ima do temelja uničiti vsako ingerenco ljudstva na šolstvo in okrniti naša vseučilišča, zborovalni zakon, ki ima okrniti društveno in zborovalno svobodo.

Gospodje samostojni demokrate naj se torej le veselijo. Vsak dan dlje njihovega bloka z radikali pomeni poostrenje politične reakcije, okrnjevanje demokratičnih pravic in čedalje hujše teptanje ljudskih svobod. Facit vsega pa bo, da se bodo, kadar bo treba izdelovati definitivni državni proračun, pokazale zopet nove luknje v državnem gospodarstvu, ki jih bo moralo ljudstvo zamašiti zopet z novimi davki! Ljudstvo pa se bo take »politike« izžemanja enkrat naveličalo in takrat bo »narodni« blok, posebno pa naše samostojne demokrate, temeljito minilo njihovo veselje.

Atentat na bolgarskega carja Borisa.

Belgrad, 15. aprila. (Izv.) Semkaj so prispale vesti, da je bil na bolgarskega carja Borisa izvršen atentat, in sicer, da so ga izvršili zemljoradniško-komunistični agitatorji. Glasom zanesljivih vesti se je kralj vozil iz Orhanije v Sofijo. Ko je prišel do mesta Alaba Konak, so iz zasede pričeli nanj streljati. Kraljevo spremstvo je na strele takoj odgovorilo s protistrelji. Enega od napadalcev je ranilo. Od kraljevega spremstva sta bila ubita kraljev lovec, tajnik Ilčev, ranjen je bil šofer, ki je sedel poleg carja, ki je sam vodil avto. Takoj ko so padli prvi strelji, je car Boris obrnil avtomobil in se odpeljal nazaj v Orhanijo in se potem od tam, ko je vojaštvo in orožništvo preiskalo pot, vrnil

v Sofijo. Ranjeni napadalec je bil v avtomobilu prepeljan v zapor, kjer je izjavil, da pripada zemljoradniškemu komiteju.

Sofija, 15. aprila. (Izv.) Med današnjo sejo sobranja je prišlo do živahnega izražanja simpatij za kralja. Zastopniki tujih držav so kralju čestitali, da je srečno ušel smrtni nevarnosti. V katedrali se je vršila zahvalna služba božja, kateri je prisostvovalo mnogo ljudi. Po službi božji je bil izdan na ljudstvo proglas, nakar se je razvil velikonočni spreved, ki je šel mimo kraljeve palače z ministrskim predsednikom na čelu. Ljudstvo je krepko dajalo izraza navdušenju, da se je kralj rešil iz rok atentatorjev.

Velike zahteve Italijanov na naš račun.**ZAKAJ SO BILA PREKINJENA LAŠKO-JUGOSLOVANSKA POGAJANJA.**

Belgrad, 15. aprila. (Izv.) Poročali smo o prekinjenih pogajanjih med našo državo in Italijo. Vladni listi so ob tej priliki poročali, da so bila pogajanja prekinjena radi boleznati predsednika italijanske delegacije. Z dobro informirane strani pa se ponovno potrjujejo vesti, da gre za velikianske koncesije, ki jih zahtevajo Italijani. Koncesije so težke, zato jih sedanja delegacija brez popolnega odobrenja vlade ni mogla sprejeti. Načelnik naše delegacije dr. Rybář je radi tega odpotoval v Belgrad. Glavne koncesije se tičejo vprašanja

Zadra, katerega hočejo Italijani kot mirovno bazo za svojo ekspanzivnost na našem Primorju. Celo v vladnih krogih so radi italijanskih zahtev nekoliko ogorčeni. Vendar pa dvomijo, da bi vlada teh novih ponižajočih zahtev s strani Italije ne sprejela. Značilno je, da bo dr. Ninčič odpotoval jutri na Sušak. Kot povod za to njegovo potovanje navajajo, da potuje na oddih. Vsekakor je zanimivo, da dr. Ninčič odpotojuje, ko bi moral prav sedaj v Belgradu v zunanjem ministertvu zavzemati stališče napram grabežljivim zahtevam Italijanov.

Po Pašićevem odhodu.**REKONSTRUKCIJA VLADE TE DNI.**

Belgrad, 15. aprila. (Izv.) Po odhodu Nikole Pašića je zamrlo še tisto malo življenja, ki ga je kazala vlada v poslednjih dneh. Poleg Pašića odidejo tekom jutrišnjega dne iz Belgrada še nekateri ministri, tako da ne bo v Belgradu ostal noben član vlade. Pašićevemu odhodu, kakor smo javili, se pripisuje poleg privatnega značaja tudi precejšen političen pomen, ker sodijo, da bo Pašić ob priliki avdicije rešil že davno na dnevi red postavljeno vprašanje rekonstrukcije vlade. Kar se te rekonstrukcije tiče, pišejo o njej vsi listi in celo vladni listi trdijo, da bo samo začasna značaja in da nikakor ne pomeni konca krize, temveč nasprotno, da se bo ta rekonstrukcija izvršila samo radi tega, da bi državni aparat lahko vsaj približno funkcioniral, kar dosedaj ni bilo mogoče z ozirom na to, ker skoro polovica ministrstev ni bilo zasadenih. Poleg nezasedenih ministrstev bodo izpolnjena še nekatera druga ministrstva,

predvsem portfelji, ki so jih dosedaj imeli dr. Lukinić, dr. Šurmin in dr. Drinković. Dr. Lukinić bo izpadel iz vlade radi afere Turn-Taxis, dr. Šurmin in dr. Drinković pa radi tega, ker noben od njiju ni bil izvoljen.

Sicer pa na račun rekonstrukcije delajo najrazličnejše kombinacije, katerih verodostojnosti še ni mogoče konstatirati. Imenujejo se različni kandidati z ene in druge strani. Sodijo tudi, da bo pri tej priliki izgubil dr. Žerjav svoj dosedanj portfelj radi nekaterih nacionalizacij. Dobil pa bo drug portfelj. Vlada se je tudi danes setala. Vendar ni bilo mogoče imeti nobene seje, ker je prišlo na sklicano sejo samo par ministrov.

Jutri se začnejo pravoslavni velikonočni prazniki, tako da ni pričakovati nobenih važnih dogodkov niti sprememb pred koncem prihodnjega tedna.

HZ o pogajanjih z radikali.

Zagreb, 15. aprila. (Izv.) Danes se je vršila konferenca izvrševalnega odbora Hrvatske zajednice, ki je trajala od 9. dop. do pol 2. in od 3. do 6. popoldne. Konferenca se je udeležilo okoli 50 delegatov organizacij iz vseh krajev Hrvatske. Dr. Lorković je poročal o razvoju političnega položaja, delegati so pa poročali o razpoloženju med ljudstvom, ki po nekod ne odobrava sedanje politike Hrvatske seljačke stranke, po večini krajev pa to politiko odobrava. V splošnem pa je ljudstvo silno radovedno, kako se bodo razvijali politični dogodki. Na vprašanje vašega dopisnika, kaj je s kombinacijo o prehodnem režimu radikalov in HZ je dr. Lorković odgovoril: »Oficielno nam v tej stvari ni bil dostavljen noben predlog, zato tudi nismo mogli razpravljati o tem.« — Vaš dopisnik se je o tej zadevi še nadalje informiral in je zvedel, da se je med ostalimi kombinacijami govorilo v Hrv. seljački stranki tudi o tem, da bi HZ v eventualnem slučaju vstopila skupno s HSS v vlado, vendar vodstvo HZ o tem ni nič razpravljalo, ker smatra, da vprašanje razmerja HSS do radikalov in vprašanje vstopa HSS v vlado ni aktualno in tega tudi že od prvih razgovorov Pavla Radića z radikali ni smatralo za aktualno, ker je vodstvo HZ prepričano, da z vsemi temi razgovori ne bo nič.

Pred rešitvijo francoske krize.

Pariz, 15. aprila. (Izv.) Desničarski krogi so jako zadovoljni, da se Briand ni posrečilo sestaviti nove vlade, ker so socialisti Briandu odrekli svojo pomoč. Desničarji čakajo, da pride zanje ugoden trenutek, ko bodo zmerne levičarske stranke prisiljene iskati pomoči pri desničarjih. Briandov neuspeh tolmačijo desničarski krogi kot polom levičarskega bloka.

Pariz, 15. aprila. (Izvir.) Predsednik Doumergue je ponudil znova Painlevéju sestavo nove vlade. Po daljših posvetovanjih z voditelji socialističnih skupin, z nekaterimi senatorji in s Caillaux-om je Painlevé mandat za sestavo vlade sprejel, ker so mu socialistične skupine obljubile svojo podporo.

RUSKI POLITIKI O PADCU HERRIOTA.

Moskva, 15. aprila. (Izv.) V Moskvi so vzeli padec Herriotove vlade, ki je de jure priznala sovjetsko vlado, popolnoma mirno na znanje. Splošno prevladuje mnenje, da je postal Herriot žrtev francoskega velekapitala. Na izpremembo režima v Franciji ruski politiki ne računajo, ampak le z novimi osebami.

Poravnajte naročnino!**POMNOŽITEV FRANCOSKEGA BRODOVJA.**

Pariz, 15. aprila. (Izv.) V ponedeljek so začeli graditi ladjo »Trouville«, ki bo najmočnejša vojna ladja francoske mornarice. —

Velepitičen govor dr. Seipla.

Gradec, 15. aprila. (Izv.) Na kongresu krščanskih socialcev je za finančnim ministrom dr. Ahrerjem govoril bivši kancler dr. Seipel, ki je govoril obširno o gospodarskem položaju Avstrije. V svojem govoru je omenil med drugim, da so velesile že pred več tedni namignile Avstriji, naj stopi v stike z nasledstvenimi državami, da se doseže sporazum v važnih gospodarskih vprašanjih. V kratkem pa se bo sestala posebna konferenca, ki bo razpravljala vprašanje, če so današnje meje gospodarsko pravilne. Meseca maja pa bo Društvo narodov sklicalo konferenco, ki bo razpravljala o možnosti preklica raznih uvoznih in prevoznih prepovedi preko ozemlja nasledstvenih držav.

ANGLESKA DELAVSKA STRANKA PROTI MAC DONALDOVI POLITIKI.

London, 15. aprila. (Izv.) Na kongresu Delavske stranke, ki se je vršil v soboto v Gloucester-u, so Mac Donalda silno napadali zaradi njegove politike, ko je bila Delavska stranka na vladi. Posebno trdo so Mac Donaldu prijemale razni govorniki, da afere s ponarejenim pismom Zinovjeva ni dal dovolj temeljito preiskati, v sled česar je Delavska stranka izgubila na milijone glasov pri zadnjih volitvah. Tudi Dawesov načrt so delavski govorniki odločno obsojali, češ da pomeni ta načrt za nemško delavstvo novo suženjstvo. V svojem odgovoru je Mac Donald priznal, da je zgrešila Delavska stranka napako, ko je prevzela vlado kot manjšinska stranka.

TURKI »ČISTILJO«.

London, 15. aprila. (Izv.) Turška vlada je v Carigradu odpustila iz službe vse uradnike kristjanskih veroizpovedi in žide. Javne službe so pridržane samo muslimanom.

VSTAJA V KURDISTANU.

London, 15. aprila. (Izv.) Proti upornim Kurdom je angorska vlada mobilizirala armado 70.000 mož z namenom, da upornike obkoli in jih tako prisili do kapitulacije. Tega namena pa turška armada ni dosegla. »Daily Telegraph« poroča, da je Kemal-paša od tega neuspeha iznenaden in da računa angorska vlada z dolgotrajno vojno v hribih.

RUSKO-JAPONSKA POGODBA.

Moskva, 15. aprila. (Izv.) Znani japonski politik Goto, ki se mudi sedaj v Harbinu, je izjavil, da je odločen pristaš zveze med Japonci, ruskimi sovjeti in Nemci. Trgovske pogodbe z Rusijo pa Japonska ne more skleniti prej, dokler ne prouče Japonci natančno sedanjega ruskega gospodarskega sistema.

NAPAD NA UNIJATSKO CERKEV.

Užhorod, 15. apr. (Izv.) Na tukajšnjo unijatsko cerkev je včeraj navalilo več sto ljudi pravoslavne vere, ki so cerkev zasedli. S seboj so prinesli tudi jedila, da jih v cerkvi ne bi mogli sestrdati. Zandarmerija doslej še ni nastopila.

VELECENJENA!

Gotovo so Vam ostali v dobrem spominu krepki, froirji in etamini, katere ste kupili v lanskim letni seziji pri »OBLAČILNICI« po izredno nizkih cenah. Tudi letos si lahko nabavite v najmodernejših vzorcih

perilni krep	meter 12,50	Din
perilni froir, 105 cm širok	meter 35,—	Din
perilni froir, 70 cm širok	meter 22,50	Din
perilni etamin	meter 30,—	Din
volneni delen	meter 40,—	Din

samo pri »Oblačilnici«

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

NESRECE V LONDONU.

London, 15. aprila. (Izv.) Velikonočni promet na ulicah je zahteval letos 13 žrtev. Toliko ljudi v Londonu še ni bilo v enem dnevu povzoženih.

ZALOSTEN KONEC.

Hannover, 15. aprila. (Izvir.) Znanega morilca Haarmana so danes obesili.

Pastirski listi belgijskih škofov.

Številni so inozemski škofje, ki se bavijo v svojih postnih pastirskih listih z velikimi socialnimi in mednarodnimi problemi sedanjega časa. Tako na primer je kardinal Maffe, nadškof v Pizi v Italiji, razlagajoč božjo zapoved: »Ne ubijaj!« posvetil svoj pastirski list boju zoper kriminalistiko. Najprej obsoja samomor in dvojni, potem pa nastopa zoper ubijanje, ki je danes v Italiji na dnevnem redu, kot posledica političnih strasti.

Naslov skupnega pastirskega lista vseh belgijskih škofov je: Mir in bratstvo. V njem lahko vidimo predvsem inspiracijo kardinala Merciera, nadškofa bruxellskega. To je pomembno delo, v katerem je treba predvsem podčrtati strani, ki razpravljajo o mednarodnih odnosih. To jasno in krepko pisano poglavje vsebuje glavne nauke krščanskega prava, kot so ga določili veliki katoliški teologi.

Domoljubje ni samo zakonito in dolžnost vsakega dobrega državljanca, temveč je tudi krepost. Tudi patrijotska pobožnost obstoja. Toda patrijot ne sme nikoli pozabiti, da so države podvržene zakonu morale. Iz tega sledi, da ima ljubezen do lastnega naroda, ki jo splošno imenujemo nacionalizem, svoje meje. Ne samo da mora spoštovati pravice drugih narodov, tem več pokoravati se mora višjim interesom človeštva.

Potem govorijo belgijski škofje o Društvu narodov. Obžalujejo, da se je iz lastne volje oropalo stalnega prestiža in vpliva najvišje svetovne moralne avtoritete, namreč papeštva, in konstatirajo, da je pogosto vsled pomanjkanja formalnega dogovora o temeljnih naukih krščanstva dela nemogoče, vendar pa priznajo, da je delovanje Društva velika dobrota za človeštvo: če bo ostalo zvesto svojim dobrotornim nestranskim dolžnostim, bodo na njegovi strani vsi ljudje, ki ljubijo red in napredek.

Nato sledi v pastirskem listu ostra kritika gotovih pacifističnih naziranj, predvsem onih, katerih podlaga je socializem, in ki vsebujejo nevarne iluzije. Katoliška cerkev smatra vojno za nesrečo in ne dopušča niti meščanske vojne, ki bi bila posledica revolucionarnega, od komunizma povzročenega pokreta, niti napadalne vojne, ki jo je povzročila lakomnost, zavist ali ponos. Dopusča samo, pa le, če so bila vsa sredstva pomirjenja izčrpana, odporno vojno proti sirovi sili in krivici. To je edina, ki jo sme voditi patrijotizem in ljubezen do pravice.

Pastirski list sklepa, da mora cerkveni nauk voditi upravičeni in potrebni narodni patrijotizem, kakor tudi mednarodne odnose. Le tako morejo katoličani sodelovati pri miru, če so miroljubni kakor določata pravo in pravica, ne da bi se udajali iluzijam raznih pacifistov.

Dr. A. Gosart

Politična razmočitvanja.

V.

NAŠ PARTIKULARIZEM.

Očitajo nam, da smo partikularisti. Istina. Smo in moramo biti, ker nas je premalo, da bi mogli kot Slovenci hoteti in doseči v politiki kaj velikega (»velikega« seveda v merilu velikih narodov). Velikopotezen je lahko od nas samo oni, ki ne misli na to, da je Slovenec. Zato imajo naši samostojni demokratje prav, da so velikopoteznejši od nas. Tragično je samo to, da pri tem pozablajo, kako v svoji »velikopoteznosti« rušijo naš slovenski jezik in našo slovensko kulturo, sploh naše slovenstvo, za katero smo se dolga stoletja borili. Nočem reči, da delajo to namenoma, ali propast slovenstva je naravna in neizogibna posledica njihovega pretiranega jugoslovanstva.

Pa pravijo, da tega nihče ne zahteva in da ni nujno, da bi popolno ujedinjenje moralo značiti našo narodno smrt. Treba je samo, da se naš književni jezik in naša kultura zlijeza z jezikom in kulturo Hrvatov in Srbov v eno samo celoto, pa bomo v njej tudi mi še naprej živeli.

Glede kulture same na sebi, če bi se dala odločiti od jezika, ne bi oporekal, vsaj v celoti ne. Pripominjam pa, da že po izkušnjah dosedanjih par let ujedinjenja živo občutimo, koliko premalo nas je, da bi mogli vsaj malce vidno vplivati na celokupni naš kulturni razvoj, da pa se vpliv »balkanske« kulture pri nas že danes živo pozna. Toda celo to vprašanje izgleda še vse drugače, če se spominjamo na svoj jezik, ki smo ga s tako ljubeznijo gojili in oblikovali. Tu more resno govoriti o ujedinjenju samo tisti, ki nima niti pojma o postanku, razvoju in recimo kar življenju jezikov. Dve odrasli drevesi se nikdar ne strneta v eno, pa tudi če poganjata iz ene in iste korenine.

Ne rečem, da ne bi naša slovenščina mogla postati s časom, zlasti po svojem besednem zakladu bolj sorodna srbohrvaščini, nego je danes. Že mi sami lahko opazamo, da se razvija v tej smeri. Tudi srbohrvaščina bo brezdvoma prevzela ta in oni izraz od slovenščine. Toda vse to znači le neznamno zblizanje, po svojem bistvu pa bosta ostala oba jezika dve ločeni povsem samostojni celoti.

Toda kaj je končno na tem, tudi če slovenščina kot književni jezik izumre? Ali ni škoda energije in truda, ki ga n. pr. tratio naši znanstveniki, da ustvarjajo nanovo slovensko znanstveno terminologijo?

Da, priznam, škoda ali bolje rečeno neekonomsko je to, kakor je n. pr. neekonomsko, da nimamo vobče vsi Slovani enega samega jezika in niti ne ene same pisave. Toda jezik, zlasti književni, ni samo občevalno sredstvo; če bi bil to, potem bi bilo najbolje, da se oprimemo vsi takoj esperanta; marveč je plod in obremen organ življenja. Zlasti pa je književni jezik najvažnejši organ kulture, ne le slovenske, marveč sploh vsake. Pustiti, da književni jezik propade, se pravi, pustiti, da propade kultura. Zato pa, dokler nam je naša slovenska kultura še kaj vredna, toliko časa ne moremo zavreči svojega književnega jezika.

Pa bo rekel politični racionalist: Vrag naj vzame naše slovenstvo z njegovo kulturo vred, samo da nam bo odprta pot v višave bodoče jugoslovanske kulture. Da, če bi bili kultura tovarniški dimniki. Tu lahko podereš dva, pa se zidaš iz njihove opeke enega višjega. Kultura pa je kos življenja in njena propast pomeni smrt, od katere ni vstajenja.

Torej bomo še naprej uganjali svoj partikularizem in naprej kovali nove slovenske znanstvene izraze ter tako večali prepad, ki nas loči? Da in ne. Gotovo je: Naši slovenski pesniki bodo peli vedno le v slovenščini in nikdar ne v kakih jugoslovanščini. Tudi naši slovenski znanstveniki bodo, vsaj za doglede čas še, gojili slovensko znanstveno terminologijo, zakaj brez nje ni in ne more biti popolne slovenske kulture.

Ne dvomim pa, da bodo ravno naši znanstveniki izdajali v vedno večji meri svoja dela v srbohrvaščini. Danes je to še težko, ker ne obvladamo tako jezika. Prihodnjim generacijam pa bo to lažje in če bo življenje pokazalo, da je tako boljše, bo to tudi samo po sebi prišlo.

Istina je torej, da smo Slovenci partikularisti. In gotovo je tudi, da bomo še dolgo ostali. Toda s tem ni niti najmanj rečeno, da ne bi mogli biti kot Jugoslovani velikopotezni v mišljenju in dejanju. Celotno narobe. Baš tedaj, če bomo očuvali svojo etnično individualnost, bomo lahko dovolj širokogrudni, da se nam ne bo treba skrivati za drugod že obrabljena gesla našega tako ozkosrčnega jugoslovanskega nacionalizma. Le dober Slovenec bo zares dober Jugoslovčan, slovenska poturica pa je lahko le jugoslovanski bastard.

VI.

NAŠA ENAKOPRAVNOST.

Posledice naše maloštevilnosti v resnici niso baš najbolj razveseljeve. Dokler ostajamo na svojih ozkih slovenskih tleh, dokler ne dvignemo svojega pogleda preko slovenskih meja, smo kakor vkleknjeni v ozko neznamno obzorje in smo navezani predvsem le na drobno, malenkostno delo.

Ali ne bi torej bilo vendarle pametneje, da se otresemo neljubih verig svojega partikularnega slovenstva ter kot enakopravni državljani velike Jugoslavije razvijamo svoje sile in moči v prosoh in dobrobit svojega in celokupnega jugoslovanskega naroda?

Ne rečem, da ni vabljiva in mikavna ta misel, zlasti za nas, ki živimo v moderni racionalistični dobi. In vendar se človeku, ki resno pomisli na to, upre ne le srce, marveč tudi razum. Zakaj beseda o popolni enakopravnosti Slovencev na eni in Srbov in Hrvatov na drugi strani je le beseda, navadna pobožna želja. Resnične enakopravnosti, ki bi nas zadovoljevala, pa v državi kot celoti za nas sploh ni in je ne more biti. To pa ne samo, ker govorimo različen jezik, marveč tudi zato, ker se naše kulturne in socialne prilike preveč razlikujejo od onih med Srbi in Hrvati. Preveč imamo svojih posebnih potreb in zahtev, da bi se mogli vsaj bistveno zednačiti s svojimi brati. Brez tega pa je prazno govoriti o naši enakopravnosti. Zares enakopravni smo lahko mi Slovenci s Hrvati in Srbi samo toliko, kolikor imamo na svojih domačih tleh, v svoji domači deželi enake pravice, kakor jih imajo oni na svoji zemlji.

Zlasti pa je to jasno z ozirom na našo jezikovno individualnost. Na to, da bi se Srbi in Hrvati učili našega jezika, menda nihče resno ne misli. Jasno pa je, da se bomo morali mi, če se bomo hoteli zares neovirano kretati med Srbi in Hrvati ter svobodno uveljavljati vse svoje sile in sposobnosti, učiti temeljito učiti njihovega jezika. To sicer ni nikakva nesreča, ali enakopravnost to ni, zlasti ne, ker zmorejo kaj takega le poedinci, narod kot celota pa ne. Zato je resnica, da bomo Slovenci zares enakopravni le kot Slovenci v domači de-

želi. To je zadnji najbolj naravni razlog našega partikularizma, ki ni toliko partikularizem kot nujna posledica naravne ljubezni do samega sebe, kot nujen izraz tistega naravnega čuta pravičnosti, ki je pri siromaku vedno bolj razvit, nego pri tistem, ki se ne čuti prikrajšanega.

Politične vesti.

+ Popoldanska izdaja »Jutra« predstavlja odnekaj višek bedarije in zlobnosti. Tako n. pr. trdi v svoji včerajšnji številki, da je »nedavno tega« Slovenec sklicevaje se na članke Angležinje Miss Durham, očital kraljevini Sebij, da je ona zakrivila svetovno vojno ter z vso, samo njemu lastno nesramnostjo napadel srbske državnike, češ, da so oni povzročili sarajevski atentat in da so torej oni krivci silnega prelivanja krvi v svetovni vojni. — Tako trdi demokratski revolveržurnal. Mi pa smo zgolj objektivno poročali, da je Ljuba Jovanović v svoji knjigi »Kri slovanstva« zapisal, da je takratna srbska vlada vedela za priprave na sarajevski atentat in jih ni preprečila, kolikor bi jih mogla, kar sledi iz njegovih navedb, vsled česar se je v angleškem časopisu začelo razpravljati vprašanje o krivdi na tem atentatu. O krivdi na svetovni vojni, za katero je ta atentat bil zgolj povod, sploh nismo delali krive srbske vlade, ki je igrala v tem oziru prav tako drugovrstno pasivno vlogo kakor n. pr. Belgija; ugotovili smo celo, da sta glavna, dasi ne edina krivca Nemčija in Avstrija. Pa niti tega se nismo dotaknili, kdo je v resnici dal zanj prvi povod, marveč le konstatirali, kaj piše Jovanović, vzdržer se vsake lastne sodbe v stvari, ki je še danes sub judice. Kar se pa tiče miss Durkam, smo mi že takrat rekli, da je sumljiv vir in da je pri stvari gotovo udeležena nemška propaganda. Pač pa smo se sklicevali na Seton Watsona, ki je v »Morning Post« pozival L. Jovanovića, naj svoje navedbe pojasni, na kar je začel L. Jovanović obširno odgovarjati, kar smo tudi pošteno zabeležili. Ako zdaj Seton Watson izjavlja, da so napadi miss Durham plod nemške propagande, je to rezultat njegovih razgovorov s srbskimi državniki v Belgradu, ki so mu dali potrebna pojasnila; čisto razčiščeno pa vprašanje še sedaj ni, kakor posnemamo iz včerajšnjega »Narodnega dnevnika«, ki pač ne spada med germanske propagandistične liste. Zaraditga naj si napravi vsak sam sodbo o infamiji lista, ki piše: »Stavimo, da bo »Slovenec« zamolčal to ugotovitev, ker mu ne gre v račun, da bi naša javnost izvedela, da stoji klerikalci in z njimi njihovo glasilo kakor miss Durham v službi — nemških propagandistov.« Brezvestnež sodi pač sam po sebi. Mi ga pozivljamo, naj takratni naš članek v celoti ponatisne, česar seveda ne bo storil, ker je zamolčevanje, potvarjanje in laž glavni posel demokratskega popoldanskega revolverja!

+ Anketa o nepotrjenih radičevskih mandatih. »Obzor« poroča, da anketa, ki ima nalogo proučiti vprašanje odobritve ali neodobritve še nepotrjenih radičevskih mandatov, še ni pričela delati. Anketa bo pričela poslovati baje šele po zborovanju glavnega odbora HRSS. Če bo glavni odbor odobril govor P. Radića, bo anketa kratkoma še nepotrjene radičevske mandate odobrila.

+ Ne verjamejo več! »Pravda« piše o najnovejšem položaju med drugim: »Radičevci se nahajajo v težkem položaju kot člani opozicijskega bloka, ki se poga-

Vestfalski zvon.

II.

Meerbeck, začetkom aprila.

Pišem v kraju, na levem bregu Rena, kjer je na enem mestu skupaj največ Slovencev. Meerbeck je največja slovenska župnija na Nemškem. Prej jih je bilo tu še več: celih 400 družin. Sedaj jih je pa še 270. Tu ostanem cel teden. Danes, prvi večer, imam nekoliko časa pisati in poslati spet nekaj vrstic v domovino. Evo jih!

Izselniško vprašanje je za nas Slovence velevažno vprašanje. Pomislite le, kolik del našega malega naroda biva izven domovine ter se potika tam okoli po raznih krajih širnega sveta! Ne vem, koliko jih je v Severni Ameriki; morebiti ne bo previsoko, če jih cenimo na 200.000. Najnovejši čas, ko so Združene države zopet zaprle tujcem vrata svojega prostornega doma in jih le prav na ozko odpirajo, so se naši ljudje zagnali v Francijo, Belgijo, Kanado, Brazilijo, Argentinijo, Afriko in — Avstralijo. Kaj hočete še več?! Kam dalj naj še gredo?... Če seštejemo slovenske izseljenke skupaj, ki bo blizu 300.000. To je petina, če ne četrtina vsega našega naroda. Tolikemu odstotku naroda je že vredno posvetiti malo pozornosti in brčnosti!

In izseljevanje, namesto da bi ponehaval, le še narašča. V preteklem letu — tako ste poročali — se je izselilo iz Jugoslavije 19.000 ljudi. Visoka številka!

Ne bom preiskaval, zakaj se ljudje izseljujejo: ali je vzrok sama resnična potreba, ali je tudi lahkomišelnost in prevelika dobička- in uživanjaželjnost. Gotovo igra tudi ta precejšnja vloga pri izseljevanju. Brez dvoma pa žene ljudi po svetu tudi bridka sila in potreba. Če gre iz države, ki bi po svojem obsegu morala imeti trikrat toliko prebivalcev, kakor jih ima, na leto 19.000 ljudi, je to jasno znamenje, kakšne so socialne prilike v državi... Vsaka res »nacionalna« politika bi si morala postaviti za eno prvih svojih nalog, da »nacija« ostane skupaj doma, da se množi in krepi, ne pa da se je razprši in razgubi vsako leto razmeroma velik del po svetu; da domači ljudje dobijo doma delo in jelo, ne pa da morajo begati po svetu s trebihom za kruhom, — kakor da smo najbolj beraška dežela na svetu! —

Čudno pa je, zakaj se izseljujejo iz nekaterih krajev veliko bolj kakor iz drugih. So li res ravno v tistih krajih socialne prilike najneugodnejše? Tako na primer ne poznam tukaj nobenega Notranjca — razen enega Idrjčana, Ribničana pa prav nobenega, Gorenjcev zelo malo; o Koroškem pa celo ni znano, da bi se od tam ljudje kaj prida izseljevali. Tri četrtine tukajšnjih Slovencev so Štajerci.

Naj povem še to, kar mi zagotavljajo naši ljudje, da prihajajoč sem, niso imeli namena tukaj ostati. Nameravali so biti tukaj le nekaj let, nabrati si nekoliko nemških mark in se z njimi vrniti v domovino. A ko so prišli semkaj, se je jela družina

množiti in se je močno razmnožila, tako da se je bilo že samo na sebi težko z njo se seliti, razen tega pa še nikoli ni bilo tistega drobiža, ki je potreben za tako dolgo pot in za toliko oseb. Tako so torej po razmerah prisiljeni tukaj obviseli, otroci so hodili in hodijo vsi v nemško šolo in bodo, oziroma že so vsi Nemci — zgubljeni za našo »nacijo«...

Tako torej se izseljujejo naši ljudje v širni svet in se zgubljajo v njem... Domovina pa to mirno gleda...

Mi pa — radi ali neradi — moramo računati s tem neveselim dejstvom. Čeprav gredo ljudje v tui svet, vendar so in ostanejo meso od našega mesa in kost od naše kosti.

Mi jih torej — če imamo kaj »nacionalnega« in krščanskega čuta — ne smemo kar pozabiti in prepustiti njihovi nemili usodi, češ, pomagajte si sami tam v tujem svetu, kakor si morete in znate! Domovina ima dolžnosti do svojih sinov in hčera, četudi so jo zapustili. Saj imata tudi oče in mati še vedno svoje dolžnosti do svojih otrok, tudi če so zapustili domačo hišo. Če morejo, jih obiskujejo; če ne, jim pa vsaj pišejo, povprašujejo, kako se jim godi in jim dajejo svoje dobre nauke.

Četudi so izseljenci zapustili domačo grudo, vendar naša kri je v njih, svoje rodne grude in svojega jezika ne morejo in nočejo zatajiti. Četudi domovina nanje pozablja, oni nanjo ne pozabijo, vedno mislijo nanjo in hrepenijo po nji. Ne vem,

kako je v tem oziru z Amerikanci, a o tukajšnjih Slovincih lahko rečem, da bi vsi radi šli domu, ko bi le mogli. Ljudje, ki so tukaj že po 30 let, še sanjajo o domovini in bi radi v nji zadnja leta preživeli in umrli.

Četudi so se v toliko letih precej aklimatizirali, vendar se še vedno čutijo tujce. Saj morajo pogostokrat slišati — posebno če so v potrebi in prosijo pomoči — da so »lástige Ausländer«. To so bili tudi že prej, ko so bili še Avstrijci, torej pripadniki sosednje prijateljske države. Koliko bolj pa še sedaj, ko so Jugoslovani, državljani Nemčiji »sovražne« države! Srbe namreč smatrajo Nemci za svoje »sovražnike«. Resnici na ljubo pa moram vendar poudariti, da se tukajšnji domačini vobče do naših ljudi ne vedejo sovražno, marveč še precej strpno, večkrat tudi prijazno. Pomislimo, da ima Nemčija sama najmanj pol milijona brezposelnih, pa vendar le trpi in preživlja »ausländerje«. Naši ljudje v potrebi pogostokrat dobijo pomoč bodisi od karitativnih društev, bodisi od uradnih dobrodelnih naprav. V tem oziru je v Nemčiji že vse drugače poskrbljeno kakor pri nas. Tako n. pr. dobijo marsikje otroci revnih, tudi slovenskih, staršev za prvo vs. obhajilo od občine novo obleko. Vendar vsa ta podpora še davno ne zadostuje, kajti bede je zdaj po vojski sila veliko, in tudi naši ljudje, če so brezposelni, bolni ali onemogli, so veliki ubožci.

Naši tukajšnji rojaki so torej še vedno Slovenci in se — vsaj večinoma — ču-

jajo z radikali. Njihove izjave so jim omogočile stike z vlado, da bi se oprostili obznane in osvobodili svoje voditelje iz ječe. V vladnem bloku pa ne verjamejo več v njihovo iskrenost. G. Pribičević je namreč delal zadnje dni v tem smislu in izgleda, da se mu je načrt posrečil. Radikali ne morejo verjeti v njihovo iskrenost, če sami govore, da opozicionalni blok kot celota še vedno obstoji.

Angleški glas o novem političnem kurzu v Jugoslaviji. »Daily Telegraph« piše, da je skorajšen sporazum med Srbi in Hrvati gotova stvar, ker se je našla pripravna podlaga za pogajanja. Kralj Aleksander bo kronan v Zagrebu. S svojo izvrstno armado bo igrala kraljevina SHS v Podonavju in na Balkanu velevažno vlogo.

Radić in katoličanstvo. Izjava Pavla Radića v narodni skupščini močno odmeva v Hrvatih. Ocenjujejo jo z različnih gledišč. Ker je P. Radić napadel katoliške hrvaške duhovnike, razmotriva župnik J. Tomac v »Hrvatskem pravu« Radićev odnos do katoličanstva, ki je vera hrvaških kmetov, Radićevih glavnih pristašev. Na podlagi izjav, podanih na shodih in v zvezi s »Slobodnem domom«, dokazuje Tomac, da je Radićev cilj popolno brezverstvo. Spočetka je razlagal Radić v »Slobodnem domu«: »Mi verujemo v Boga, ne verujemo pa duhovniku!« Pozneje je nekoč rekel: »Jaz nisem nikdar in nikjer izjavil, da sem katolik, temveč sem se vedno prizadeval postati dober kristjan.« Pri drugi priliki je rekel: »Narod hrvaški ne bo nikdar svoboden, dokler ga ne prekolne papež.« Poprijel se je posebno gesla: Udari pastirja in čreda se bo razkropila, ter je napadal z vso silo duhovnike, toda samo katoliške; druge je pustil popolnoma v miru. »Slobodni dom« je nekoč brez olepšavanja zapisal, da je pekel duhovniška iznajdba, da si je nauk o peku cerkvena dogma. Ko se je vrnil iz Rusije l. 1924., je v svojem listu s pesniško navdušenostjo hvalil brezverstvo komunistične in kmetske internacionale in se ni mogel dosti nadeviti sovjetskemu komisarju Kaljeninu, ki je izjavil: »Mi gremo seveda za tem, da razširimo med kmeti brezverstvo, toda to se ne sme delati grobo, še manj pa nasilno. Mi moramo širiti naravoslovsko znanost in na tak način pobijati predsodke ter širiti brezverstvo.« Radić je pristavil tem besedam: »Po tem jasno vidijo tudi naši ljudje, da najvišji predstavnik sovjetske Rusije govori in misli o kmečkih pravicah in življenju kakor mi.« O popisovanju razmer na Ruskem Radić nadaljuje: »Vsi ostanki in znamenja starega suženjstva, vse kar spominja na carizem in na carske uradnike, na nečloveške in grabežljive spahije in na zlobno ter zabito duhovništvo, vse to se mora uničiti brez sledu.« Ko so Radića sovjetski komisarji vprašali o duhovnikih na Hrvaškem, jim je odgovoril: »Najvišje se je politična zrelost hrvaškega kmeta povzpela s tem, da so ustanovitelji kmečke stranke že od prvega početka naravnost neusmiljeno pobijali duhovniško politiko ali klerikalizem.« In ko so ga še vprašali, kakšne uspehe je dosegla stranka s to gonjo, jim je pojasnil: »Danes duhovniki in cerkev na Hrvaškem nimajo nobenega vpliva.« Župnik Tomac nato tudi pove, kakšen vtis na pravljajo take izjave na hrvaške kmete. Ko se je nekoč župnik sam navduševal za Radićev državnopravni program, je pristopil k njemu župljan in mu rekel: »Jaz ne verujem Radiću nič. Videli in doživeli boste, kako nas bo Radić pripeljal Hrvate v srbsko skupščino in tudi v srbsko vero.«

tijo Slovence. Mislijo na domovino in se živo zanimajo zanjo. Zato so vredni in obnem potrebnosti, da se tudi mi zanimamo zanje in skrbimo zanje. Kako, — o tem več prihodnjik.

Toda — kje pa je vendar vestfalski zvon?... Ze poje! Se malo počakajte, pa pride njegov glas do Vas.

Še par besedi o volitvi državnega predsednika, ki je bila ravno včeraj. Volivni rezultat Vam je znan. Danes, v ponedeljek, zjutraj ob treh, je bil končni rezultat iz cele Nemčije že ugotovljen. Izvoljen ni, kakor se je naprej vedelo, nobeden, ker nobeden nima absolutne večine. Naj Vam povem, da sem bil v volivni dvorani. Saj me ni posebno zanimalo, pa mi je g. kaplan — bilo je še v sosednji župniji, Hochheide — na vsak način hotel pokazati, kako to gre. Nihče mi ni branil vstopiti. Je precej podobno kakor pri nas, samo da nimajo škaflije in kroglice. Volitev je bila popolnoma mirna. Udeležba začuda pičila: 60—70 odstotkov. Niso imele vse stranke svojih zaupnikov v volivnem lokalu, le par strank ga je imelo, med njimi centum. Sedel sem k njemu in nekaj časa opazoval njegovo delo. — Monarhistična, obenem luteranska misel je zaenkrat poražena. Če se pri drugi volitvi, ki bo 26. aprila, republikanci, to je katoličani, socialisti in drugi, zedinijo za enega kandidata, zmagajo.

Pozdravlja Vas Vaš

Peregrin.

Beleške.

Izgovor je našel popoldanski demokratiški revolver za preganjanje slovenskega uradništva. Pravi namreč, da obstoja »nadprodukcija slovenskega uradništva«, ki ga zato morajo pošiljati v Macedonijo. — Vprašamo, čemu pa batinaši ne pošiljajo v Macedonijo svoje inteligence, ampak predstavljajo na bratski jug izključno samo uradnike, ki niso samostojno-demokratiškega mišljenja? Mar ne

Dnevne novice.

— Hrvatsko romanje v Rim. Kolikor je dosedaj določeno, se odpelje iz Zagreba 6 romarskih vlakov v Rim. Prvi vlak se odpelje 22. maja, zadnji 27. maja.

— Iz konzularne službe. Za častnega konzula v Auklandu je imenovan Marko Simić; dosedanjí častni konzul v Berlinu Bahrenhausen je imenovan za generalnega častnega konzula; za častnega generalnega konzula v Lipskem je imenovan bančni ravatelj Meier.

— Vojaki iz svetovne vojne! Na vsestranska vprašanja, kdaj se vrši letos sestanek in občni zbor naše Zveze, odgovarjamo: neprekljeno dne 30. avgusta na Brezjah. Takrat si podamo spet bratske roke in prepletemo celo Slovenijo s podružnicami po natančno začetanih pravilih. — Odbor.

— Umrl je v bolnišnici v Brezjah rudniški poduradnik g. Rudolf Govejšek. R. i. p.!

— Tolmačenje uradniškega zakona in razsodbe državnega sveta. V naslednjem prinašamo več razsodb državnega sveta, ki se nanašajo na pritožbe državnih nameščencev proti prevešbi po uradniškem zakonu: 1. Tudi neprevedeni uradniki (člen 243), kateri so dovršili zakonito določeno službeno dobo (člen 139 in 234) dobivajo pokojnino po novem zakonu (odločba z dne 8. oktobra 1924, št. 31.581). 2. Po členu 239. zakona prejemajo uslužbenec, upokojeni po pravomočnosti tega zakona, pokojnino po odredbah dotedanjih zakonov, a podlaga za odmero pokojnin je samo in edino plača, ki jo je imel uslužbenec ob upokojitvi (odločba z dne 17. oktobra 1924 št. 32.796). 3. Protizakonito ni, ako je uradnik z ukazom postavljen v nižjo skupino, kakor jo predvideva njegov čin po členu 1. uredbe o razvrstitvi, ker zakon o uradnikih ne pozna čina, ampak deli uslužbenca samo po skupinah in osnovnih kategorijah (odločba z dne 17. oktobra 1924, št. 32.039). 4. Nepravilna razvrstitev uslužbenca (člen 225) ni predmet spora pri državnem svetu, ko gre za vprašanje pravilne odmere družinske pokojnine dotičnega uslužbenca. Vprašanje o pravilni razvrstitvi bo državni svet razpravljal, kadar se pojavi to vprašanje kakor predmet posebne tožbe (odločba z dne 2. oktobra 1924, št. 33.303).

5. Za 15 odstotkov povečana osnovna plača (člen 31) se računa v pokojninsko osnovo samo onim vpokojenim uslužbencem, kateri imajo 35 let efektivne državne službe, a vojna leta se ne računajo v dosego pravice za to povišanje (odločba z dne 24. oktobra 1924, št. 33.633). 6. Na podlagi člena 146, 1. odstavka zakona o uradnikih je osnova za računanje družinske pokojnine osebna pokojnina uslužbenčeva, ki jo je imel ob smrti, ali ki bi jo imel, ako bi bil v tem času upokojen. Osnova za odmero osebne pokojnine pa je samo in edino plača, ki jo je imel dotični uslužbenec ob upokojitvi (odločba z dne 1. nov. 1924, št. 24.794). 7. Uslužbenec, kateri ima na dan upokojitve 34 let, 6 mesecev in 1 dan službe, ima pravico do polne pokojnine po točki 2, členu 239. zakona, ker se po členu 140. zakona začeto polletje računa kakor polno leto (odločba z dne 3. novembra 1923, št. 34.642). 8. V primeri smrti državnega nameščenca, ako je dobila njegova rodbina pravico do pokojnine pred polnomočnostjo zakona o državnih uslužbenecih, se družinska pokojnina ne sme odrediti po novem zakonu, ampak se mora odrediti na podlagi člena 240 tega zakona ter na podlagi plače uslužbenčeve na dan njegove smrti. (Odločba z dne 15. novembra 1924, št. 27.504). 9. Pri uradnikih, katerim gre v smislu člena 7. zakona o državnih uslužbenecih 10-odstotno povišanje rednih prejemkov, se mora vzeti kakor temelj za računanje pokojnine za 10 odstotkov povišana osnovna in polražajna plača, a ne tudi povišana stanarina, ampak jim gre samo redna stanarina po členu 138. zakona. (Odločba z dne 20. novembra 1924, št. 36.342). 10. Ob priliki nekega konkretnega primera, v katerem je neki minister izdal nov sklep in s katerim je prejšnji svoj sklep izpremenil, je postavil državni svet tezo, da je samo sodiščem prepovedano, vračati se na svoje sklepe. Za administrativne oblasti velja načelo, da smejo svoje sklepe izpremeniti, če to zahtevajo javni interesi in če se s tem ne kršijo že pridobljene pravice. (Odločba z dne 19. novembra 1924, št. 34.334).

— Nov slovenski zdravnik v Ameriki. Minoli mesec je promoviral na čicaški univerzi za doktorja vsega zdravilstva Tomaž Kečkica v Whitnigu, Ind.; mati je rojena Predović. Mladi doktor se je bil udeležil svetovne vojne; ko je bil odpuščen iz vojaške službe, se je posvetil medicinskim naukom, ki jih je sedaj dovršil in promoviral.

— Smrtna kosa med ameriškimi rojaki. V Kansas City, Kans., je umrl Peter Šterk,

daje režim sam »bratskemu jugu« značaj kazenske kolonije, kamor preganja samo one, ki niso všeč ministru Žerjavu? Čemu ne pošilja tja svoje lastne inteligence, če jo je res toliko preveč? Čemu n. pr. gosp. Pestotnik ne gre v Aleksinac ali Zajčar, če je tako velikanski Jugoslovani? Pričakujemo, da bodo odslej vsi demokratiški uradniki prostovoljno prosili za premestitev na jug, odkar je »Narod« to proglasil za veliko patriotsko dejanje. Na ta način bo tudi vprašanje nadprodukcije inteligence jako dobro rešeno.

roj. l. 1871. v Jelenji vasi pri Črnomlju. V Ameriki je bival 23 let. Zapustil je ženo in 7 že odraslih otrok. — V Coloradi je umrla učiteljica na javni šoli v Caroni, Kans., Franciška Ellar, hčerka slovenskega rojaka Ivana Ellarja.

— Računanje v dinarjih. Veliki župan v Zagrebu je izdal nekako pred enim mesecem strog ukaz, po katerem je računanje v kronah brez izjeme prepovedano. Računati se sme le v dinarjih. Zagrebški listi so takrat, ko je prepoved računanja v kronah izšla, pravilno opozarjali na okoliščino, da so stari ljudje tudi v prejšnjih časih še vedno računali po svoje, kakor so se navadili v mladosti, čeprav je bila na dnevnem redu že druga ali tretja valutna izprememba. Zaradi računanja v kronah se bo morala v kratkem zagovarjati pred sodiščem tudi soproga g. Stipe Radića, ker so ji dokazali, da v njeni knjigotržnici niso upoštevali najnovejšega velikožupanskega ukaza.

— Angleška knjiga o Dalmaciji. Angleški pisatelj Braun, ki preživi skoro vsako leto po nekaj mesecev v Dalmaciji, je napisal o Dalmaciji in o njenih krasotah in zanimivostih lepo knjigo, ki jo je spretno ilustriral znani angleški akvarelist Tindall. Knjiga bo Dalmaciji in njenim prirodnim lepotam gotovo pridobila novo število zvestih obiskovalcev.

— Nenadna smrt podmaršala Mihaljevića. veliko soboto je v kavarni »Zagreb« v Zagrebu zadela srčna kap bivšega podmaršala Mihajla Mihaljevića. Mihaljević se je bil ravno poslavljaj z upok. generalom Laxom, ker se je hotel za praznike odpeljati v svojo rojstno vas; nenadno se je zgrudil in takoj izdihnil. Pok. Mihaljević je v svetovni vojni poveljeval takimenovan »vražji diviziji«. Ob prevratu je bil med tistimi častniki, ki jim je narodno veče izročilo oblast nad vojsko. Kasneje je moral kakor ogromna večina hrvaških in slovenskih častnikov v pokoj. Pokopali so ga brez vojaških časti, ki jih je njegova družina odklonila, a ob veliki udeležbi občinstva. Podmaršal Mihaljević je bil zadnji poveljnik hrvaškega domobranstva. Bil je sin preprostih kmetijskih staršev.

— Novo mesto v Jugoslaviji. Notranje ministrstvo je na prošnjo občinarjev proglasilo vas Babušnico v lužniškem okraju za mesto.

— Proslava Zrinjskega in Frankopana. Hrvatje bodo tudi letos proslavili obletnico smrti Zrinjskega in Frankopana. Napovedane so razne prireditve, ki se jih bo udeležilo tudi vojaštvo.

— Umrl je v Zagrebu vpok. profesor Stjepan Kučak.

— Od velikega župana do vseučiliškega profesorja. Bivši veliki župan v Osijeku dr. Fran Gabrek je imenovan za profesorja na visoki šoli za živnozdravništvo v Zagrebu.

— Nova tvornica za popraviljanje vagonov v Smederevu. Lansko leto je zgorela v Smederevu popraviljalnica za vagonne. Ministrstvo za promet namerava zgraditi v Smederevu novo tvornico za popraviljanje vagonov, ki bo opremljena z najmodernejšimi stroji. V tvornici bodo lahko popravili po 30 vagonov dnevno.

— Državni higienski zavod v Ljubljani priredi od 22. aprila do 22. majnika t. l. prvi tečaj ljudske higienske šole. Namen te šole je razširiti in posplošiti zdravstveno kulturo med narodom s pomočjo vseh sredstev in metod. Tečaj sestoji iz 28 učnih ur in je brezplačen. Predavali bodo zdravniki o splošni higieni žene in deteta, bakteriologiji, epidemiologiji, desinfekciji, desinsekciji, o prvi pomoči, anatomiji in zdravstveni zakonodaji. Predavanja bodo spremljana s kazanjem filmskih, skioptičnih slik in raznih preparatov. Predavanja se bodo vršila trikrat tedensko po dve uri in sicer vsak ponedeljek od 7. do 9. ure, sredo in petek od 6. do 8. ure zvečer v risalnici drž. višje realko v Ljubljani. V tečaj se lahko vpiše vsak državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev obeh spolov, ki je dovršil 18. leto. Udeleženci so stalni, ki zahajajo k vsem predavanjem in hospitanti, ki poslušajo le nekatera, po njih izbrana predavanja. V tečaj sprejema priglase predstojnik državnega higienskega zavoda, Zaloška c. splošna bolnica, vhod za mrtvašnico od 9. do 12. in od 15. do 17. ure osebuo ali pa pismeno. Na koncu tečaja dobe poslušalci na željo potrdilo o obisku šole. Če bo glede na razpoložljiv prostor priglasecev preveč, odpadejo oni, ki so se prijavili pozneje.

— Če je premog slab. Ko se je kralj Aleksander nedavno vračal iz Belja z vlakom, je lokomotiva dvornega vlaka na progi med Belim Manastirrom in Čimincem nenadoma odpovedala. Vlak je moral stati sredi proge, dokler niso napake popravili. Zaradi tega ne-

prijetnega dogodka je izšel v belgrajskem »Balkanu« članek, v katerem je list silovito napadal načelnika kurilnice v Osijeku, dalje nadzornika strojev, posebno pa še strojevodjo Angelbrandta, kateremu se je pripetila ta ne-zgoda. Rezultat nezgode in »Balkanovega« članka je bil, da je bil strojevodja takoj odpuščen iz službe, nadzorniku strojev so naložili občutno denarno kazen, načelnika kurilnice, ki se mudi slučajno na dopustu, pa gotovo tudi čaka kakšen prijeten pozdrav »od zgoraj«. Nezgoda dvornega vlaka pa osvetljuje stanje naših lokomotiv kar z bengalično lučjo. Za dvorne vlake dajejo vedno le najboljše lokomotive na razpolago in najboljše strojevodje. Kakšne morajo biti tedaj druge lokomotive, če se že najboljše izmed njih, ki smejo voziti dvorne vlake, na sredi proge ustavljajo? Sicer pa zatrjujejo strokovnjaki, da je nezgoda povzročil slab premog, ker naša železniška uprava niti za najboljše stroje, ki domačega »rjavca« nikakor ne prenesajo, nima nikdar denarja za boljše vrste premog, čeprav je izvrstni angleški premog na Sušaku cenejši, kakor naša domača rjava žlindra, ki je dobra za navadne peči, za občutljive stroje pa je absolutno nerabna.

— Ukraden konj zopet najden. Na veliki četrtke ponoči so tatovi ukradli posestniku Antonu Ambrožiču iz Podhoste pri Toplicah konja s komatom, na Toplicah pa voziček in se odpeljali proti Semiču. V semiških vinogradih so hoteli naložiti tudi vina, udarli so v zidnico, konja pa privezali pred zidnico. Ker se je domačinom luč pri zidnici zdela sumljiva, so obkolili zidnico, vendar so jim tatovi ušli. Eden izmed tatov je baže obstreljen. Konja so pustili pri zidnici, za voz pa ni še znano, kam so ga spravili. V novomeški okolici je toliko umorov, ropov in tatvin, da je neobhodno potrebno povišati število orožnikov in ponoči zastražiti ceste. Hudodelci se ponoči nemoteno sprehajajo po vaseh.

— Novo električno centralo bo dobilo mesto Mostar. Sedanja električna centrala je premajhna in njeni stroji so že silno obrabljeni.

— Krvav izgred pijanega orožnika v Zagrebu. Na veliko nedeljo zvečer sta prišla v Kuštovo gostilno v Zagrebu dva že vinjena orožnika: kaplar Pasarić in pripravnik Bobić. Izzvala sta prepir, nakar je vpriporil Bobić velik izgred. Z bajonetom je smrtno nevarno ranil enega gosta, druge je z orožjem v roki strahoval. Bobića so kasneje aretirali.

— Gostilne v Belgradu. Število gostlin in kavarn v Belgradu je padlo od 1010 na 800. Vzrok opuščanja javnih lokalov je splošna gospodarska kriza. Gostilničarji in katarnarji v Belgradu plačajo letno 1,300.000 dinarjev državnega davka.

Iz štajerske.

Š Koroški večer priredi v petek 17. aprila t. l. kot svoj III. prosvetni večer Prosvetna zveza v Mariboru zvečer ob pol osmih v dvorani Zadržne gospodarske banke. Predaval in skioptične slike bo pojasnjeval g. profesor dr. K. Capuder iz Ljubljane. Moški zbor bo zapel koroške narodne pesmi, orkester pa ima na sporedu popolnoma nove točke slovenskih glasbenikov. Večer bo torej zelo pester in zanimiv, zato pričakujemo udeležbe iz vseh slovenskih narodnih krogov.

Š Celje. Dne 19. aprila 1925 vpripori Ljudski oder, odsek Kat. prosv. društva v Celju, narodni igrokaz »Divji lovec« ob 4. popoldne v dvorani Narodnega doma v Celju. Predprodaja vstopnic pri tvrdki Gorjanc & Leskovšek, in eno uro pred predstavo pri blagajni v Narodnem domu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Š Poštna vest. Minuli mesec se je uvedla dostava poštnih pošilk v naslednje kraje gomilkega poštnega okoliša: Zakelj, Trnava, Št. Rupert in Grajsko vas. Dostavlja se iz vzemši nedelje vsak dan.

Š Tatvina. V noči 9. aprila so se oglasili tatovi pri čevljarju Konradu Lazarju v Rogatu in mu ukradli 5 parov ženskih čevljev iz boka-usnja, 1 par moških čevljev iz boka-usnja in 1 par iz govejega usnja. Ako bi kdo ponujal na prodaj take čevlje, naj se naznani orožniški postaji v Rogatu. Čevljar je pripravljen ovaditelja nagraditi. Škode ima 7180 kron.

Iz Primorske.

p Vprašanje zaostalih davkov na reškem ozemlju. Rimska »Gazzetta Ufficiale« je objavila odlok o izterjavanju davkov na anektiranem reškem ozemlju, v kolikor so zaostali izza prejšnjega režima pa do 31. decembra 1924. Zaostanki, katerih skupna vsota ne presega 200 lir, se v celoti odpíšejo; od zaostankov, ki znašajo nad 200 lir, a ne presegajo 1000 lir, se odpíše 60%; od zaostankov do 2000 lir se odpíše 50%; od zaostankov do 3000 lir se odpíše 40%; od zaostankov do 4000 lir se odpíše 30%; od zaostankov do 5000 lir 20%. Zaostanki nad 5000 lir se morajo plačati v celoti. Dajatve, ki pripadajo krajevnim oblastem, se morajo plačati v šestih dvomesečnih obrokih.

Iz Ljubljane.

lj Promocija. Doktorat iz modroslovja je napravil na vseučilišču v Inomestu g. Marjan Dokler, sin ravnatelja gosp. Ant Doklerja v Ljubljani.

lj Najstarejša Ljubljanka umrla. Na veliko soboto popoldne je umrla v Ljubljani gospa Marija Paulin, mati gosp. profesorja botanike in ravnatelja botaničnega vrta g. Alfonza Paulina. Pokojnica je bila rojena leta 1825., bila je letos stara ravno 100 let. Pokopali so jo velikonočni ponedeljek. Naj počiva v miru! Preostali naše sožalje!

lj Smrtina kosa. Umrl je gospod Stefan Sneller, tehnik, v 19. letu starosti. Pokojnik je bil sin gosp. inž. Matko Snellerja, direktorja državne železnice. Bil je splošno priljubljen in simpatičen mladenič. Težko prirediti rodbini naše iskreno sožalje.

lj Umrla so v Ljubljani: 39. Pavla Marija Kerubina Rihar, uršulinka, 81 let. — Marija Miklave, branjevec sin, 10 tednov. — Hedvika Šubic, vdova vladnega svetnika, 61 let. — Uršula Lettig, žena steklarskega mojstra, 67 let. — Fran Podmenik, skladiščnik v državni železnici, 32 let. — Karel Wiederwohl, uče-

nec, 10 let. — Josip Belušič, hlapec, 16 let. — Jera Bastič, rudarjeva žena, 40 let. — Viktor Ferčon, železn. sprevodnik, 36 let. — Luka Klemenc, občinski ubožec, 85 let. — Ivan Mrhar, zidarski pomočnik, 28 let. — Anton Erjavec, usnjarski pomočnik, 41 let. — Bogdan Rasteiger, rudn. uradnik, 26 let. — Marija Pavlin, vdova graščinskega oskrbnika, 99 let in 1 mesec. — Ana Stemberger, zasebnica, 80 let. — Anton Spendov, hiralce, 20 let. Marija Šeruga, hiralca, 55 let.

lj Romunski dijaki v Ljubljani. Te dni pride v Belgrad pod vodstvom 4 profesorjev 30 gojencev višje trgovske šole v Ploesti v Romuniji. Iz Belgrada potujejo v Zagreb in od tam v Ljubljano. Iz Ljubljane se bodo napotili v Italijo.

lj Nesreča. V Kamnarjevi gostilni na Zaloški cesti je hlapec Anton Sever v pijanosti tako nesrečno padel, da si je prebil lobanjo. Prenesli so ga v bolnišnico.

Prosveta.

Mihajlo Gavrilović.

Vrsta težkih kulturnih izgub, ki so zadele Srbe med vojno s tem, da so jim prerano umrli kulturni delavci (n. pr. Skerlić), se po vojski nadaljuje; nje zadnji v tem žalostnem številu je zgodovinar in diplomat M. Gavrilović (1869—1924), ki mu je Slobodan Jovanović v »Srpskem knjiž. glasniku« (N. S. XIII, 425) napisal v spomin zelo lepo karakteristiko.

Mihajlo Gavrilović je bil zelo skromna narava, širše občinstvo niti poznalo ni vse njegove vrednosti. Bil je izredno trezno misleč in presojač človek velike delovne sile in metode, ki se je dal z uspehom porabiti za najrazličnejša opravila. Bil je po vrsti srednješolski profesor, ravnatelj drž. arhiva, pisec velikih zgodovinskih del, poslanik v inozemstvu. Kot profesor srednje šole je bil izvrsten predavatelj, tako da se ga mnogi njegovi učenci še danes z zadovoljstvom spominjajo. Kot ravnatelj državnega arhiva je moral to institucijo ustvariti takorekoč iz ničesa. Da je državni arhiv zbral tako velikansko gradivo za zgodovino Srbije v XIX. stol. in da je to gradivo tako lepo urejeno, je v prvi vrsti Gavrilovića zasluga. Kot pisec zgodovinskih del je bil po splošni sodbi med prvimi peresi. Kot poslanik v inozemstvu je služil na Cetinju, pri Vatikanu, v Londonu; na vseh teh mestih se je odlikoval — in po tem, kako so se ga ob njegovi smrti spominjali angleški listi, se lahko vidi, da je bil v angleških političnih krogih zelo cenjen.

Dusi se je v svojem življenju pečal uspešno z najrazličnejšimi ulogami, bo v spomin potomeev vendar ostal v prvi vrsti kot zgodovinar, in sicer kot pisec velikega dela o Milošu Obrenoviću. Brez pretiravanja se lahko reče, da se z Gavrilovićem začne znanstveno obravnavanje srbske zgodovine XIX. stol., obravnavanje na podlagi arhivskega gradiva. Prvi pogoj za tako obravnavanje pa je bila ustanovitev državnega arhiva. Da ni A. Gjorgjievic kot minister prosvete povzročil zakona o državnem arhivu in da ni našel v Gavriloviću človeka, ki je znal tako institucijo urediti, bi bila vsa ta dela iz zgodovine novejša Srbije, ki temeljijo na arhivskem gradivu, popolnoma nemogoča. Toda ne samo, da je arhiv uredil, v svojem »Milošu Obrenoviću« je dal tudi najboljši vzorec znanstvenega dela iz nove srbske zgodovine. Mogoče se med največjimi srbskimi zgodovinarji nahajajo možje, ki so lepše pisali, toda ni jih, ki bi se dali z njim glede solidnosti primerjati. Gavrilović je porabil vse listine, ki so mu bile dostopne; o Milošu Obrenoviću se nahajajo ogromni zakladi listin in Gavrilović je moral najprej porabiti par let, da jih je pregledal; njegovih konceptov iz tega gradiva je na tisoče. Gavrilović je delal počasi; on je čakal, da se mu je mnenje o ljudeh in dogodkih v toku njegovega dolgoletnega čitanja dokumentov kristaliziralo samo po sebi; njegovo delo je zaradi tega popolnoma ustaljeno in lahko ostane definitivno.

Vključ vsem svojim solidnim znanstvenim lastnostim pa njegovo delo o Milošu Obrenoviću ne bi imelo tako velikega uspeha med občinstvom, da si ni izbral za predmet svojega raziskovanja baš tako velike in zanimive osebnosti, kakor je knez Miloš, in da ni te osebnosti znal mojstrsko naslikati. Gavrilović se je smatral za zgodovinarja arhivarja; svojega mišljenja čitatelju ni hotel vsiljevati in je najrajši prepuščal besedo dokumentom samim. Vendar pa vsled tega njegov »Miloš Obrenović« ni samo kup dokumentov; Gavrilović je imel svoje mnenje o Milošu, — mnenje, ki ni bilo samo več ali manj zanimiva impresija, ampak plod stalnega proučevanja in razmišljanja. Skrit v državnem arhivu je leta in leta takorekoč »živel« v Milošu; če ga je kdo takrat obiskal, je govoril najprej o Milošu, potem šele o dnevnih dogodkih, in prav jasno se je videlo, da je od dnevnih dogodkov mnogo bolj oddaljen ko od Miloša. Ne sme se pozabiti, da je mnenje, ki ga imajo danes izobraženi Srbi o Milošu Obrenoviću, v resnici mnenje Gavrilovića, ki je po posredovanju njegove knjige prišlo v občinstvo. Pred njegovo knjigo je

eksistiralo samo oni legendarni Miloš, ki ga je ustvarila narodna fantazija, in med ljudmi so se ponavljale karakteristike Miloša, ki so jih vrgli v svet ali njegovi pristaši ali njegovi nasprotniki. Zgodovinske karakteristike Miloša kratko malo bilo ni. Gavrilović je prvi poskusil pokazati, kak je bil Miloš v resnici in kako se kaže v očeh nepristranskega zgodovinarja.

Gavrilovića ocena je pokazala Miloša jako velikega. Iz njegove knjige se je prvič jasno in vseh podrobnostih videlo, na kak način je Miloš ustvaril novo Srbijo in v koliki meri je zaslužil pridevek »očeta domovine«. Njegovo diplomatično delo od 1815—1835, do njegovega svečanega potovanja v Carigrad, je popolnoma jasno opisano šele v Gavrilovićevi knjigi. Da je bil Miloš velik človek, to se je vedelo tudi že pred Gavrilovićevo knjigo, toda kolika je bila njegova veličina in v čem je bila, o tem nam je dal točne podatke in omogočil sodbo šele Gavrilović.

Kot pisatelj je imel Gavrilović zelo lepe lastnosti: kompozicija njegovih del je nenavadno pregledna in prozorna, način razlaganja popolnoma jasev; vključ silni množini gradiva je njegova knjiga od prve do zadnje strani zelo čitljiva. On je vedel vsako stvar postaviti na svoje mesto in med njimi ustvariti potrebne notranje vezi; bil je umetnik v dispoziciji in kompoziciji, dokler je pisal svojo knjigo, mu je bila v glavi prezentna kot celota. Njegovega »Miloša Obrenovića« so takoj imenovali »monumentalno delo«: vsak je čutil, da silno gradivo, ki je nagromadeno v njem, ni samo skupaj znešeno, ampak da je izglajeno in uravnovešeno v lepem književnem delu z zelo pravilnimi proporcijami.

Pri Srpskem književnem glasniku je bil Gavrilović med soustanovitelji. Nekaj časa je bil v njegovem uredniškem odboru in je tudi sam objavil nekoliko zanimivih razprav, med njimi pregled srbske zunanje politike, ki se po nekem čudnem naključju, konča z l. 1835, torej z onim letom, s katerim tudi njegov »Miloš Obrenović«. Vsi sodelavci so ga poznali kot popolnoma korektnega človeka, čigar sodba je zelo zanesljiva in do katerega se je marsikdo v težkih in zapletenih razmerah obračal za svet. Sam Jovanović, ki je bil njegov znanec in prijatelj dolgo vrsto let, poudarja, da ni poznal človeka, ki bi pod tako hladno in rezervirano zunanostjo gojil tako toplu čuvstva za svoje prijatelje; v sreih njegovih številnih prijateljev se vsakokrat, kadar se spominjo doživljanja, ki so jih imeli z njim, oglašajo samo prijetni in lepi spomini. Scotus Viator pravi (The Slavonic Review, III, 439), da ni bilo po Jovanu M. Jovanoviću za londonskega poslanika mogoče najti idealnejšega naslednika, kakor je bil ravno M. Gavrilović.

* * *

pr Spored koncerta Milana in Dušana Jovanovića, ki bo v petek, dne 17. t. m., ob 8. zvečer v Unionu. 1. Glazunov: Koncert za gosli. 2. Brahms: Rapsodija; Cervantes: Gran Senora; Pick: Olafov ples; klavirske skladbe. 3. Palm Gren: Romanca; Elgar: Caprici; Suk: Spev ljubezni; vijolin-solo. 4. Corelli: Da Folia, vijolin-solo. 5. Scott: Lotoland; Debussy: Cake walk; Bridge: Fireflies; klavirske skladbe. 6. Beethoven: Romanca; Suk: Appassionato; Saint-Saens: Rondo; vijolina s spremljevanjem klavirja. — Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

pr Velik pevski koncert Zveze slov. pevskih zborov bo dne 3. maja t. l. popoldne ob treh v Unionu. Nastopi posamezno 14 pevskih društev iz Slovenije in pojo vsi moški zbori skupno (300 pevcev). Vstopnice so na prodaj od ponedeljka dalje v Matični knjižarni.

pr Zbrani spisi Ivana Cankarja. Nova založba nam sporoča, da je morala, ker se je cena vezavi med delom zvišala, določiti naslednje cene za zbrane spise Ivana Cankarja: Broš. izvod 55 Din. v polplatno vez. 70 Din. v polusne vez. 90 Din.

pr Velik uspeh Fem Benellijsve »Ljubzenske tragedije«. Dne 14. t. m. so v rimskem gledališču Valle prvič vpriporili najnovejšo dramatično delo Sem Benellijsve »Ama-

rosa tragedia«. Uspeh je bil popoln ter so umetnika tekom predstave tridesetkrat poklicali na oder.

Prosvetna zveza.

X. prosvetni večer, ki se vrši v petek 17. t. m. ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu, bo odkril krasoto naših gora. Pomlad že vabi ljubitelje narave v svojo prosto rožnato kraljestvo. Kmalu se bodo pomikale karavane izletnikov proti kamniškim planinam in julijskim Alpam. Zato je prav primerno, da spoznamo že preje one vrhove, katere nameravamo letos obiskati. Prav to bo nudil X. prosvetni večer. Predavanje je prevzel izboren predavatelj g. prof. Šarabon. Stevilne skioptične slike, nalašč za ta večer delane, bodo njegovo zanimivo predavanje pojasnjevale. Zato naj nihče ne zamudi tega izrednega predavanja.

Pevska zveza.

Pevska zveza. Seja art. odseka bo danes ob 4. v Akademskem domu.

Odborova seja bo danes ob 5. popoldne ravnatom.

Društvo učiteljev glasbe bo imelo izredni občni zbor v nedeljo 19. aprila ob 8. zvečer v Unionu v »Rožah«. Na dnevnem redu so velevažne stanovske stvari, zato je nujno potrebna polnoštevilna udeležba. — Odbor.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20 zvečer.

Cetrtek, 16. aprila: VDOVA ROŠLINKA. — Red C.

Petek, 17. aprila: PEPELUH. — Red B.

Sobota, 18. aprila: LIZISTRATA. — Red A.

Nedelja, 19. aprila: VDOVA ROŠLINKA. — Izven.

Ponedeljek, 20. aprila: MISEL. — Red D.

OPERA:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Cetrtek, 16. aprila: DON JUAN. — Red E.

Petek, 17. aprila: zaprto.

Sobota, 18. aprila: BOHEME. Gostuje g. Maja de Strozzi. — Red B.

Nedelja, 19. aprila: DON PASQUALE. — Izven.

Ponedeljek, 20. aprila: zaprto.

Iz katoliškega sveta.

Razvoj katolicizma v 100 letih. L. 1822 je bilo na skandinavskem polotoku 110 katolikov, danes skoro 9000. V Holandski in Luxemburški 350.000, danes 2.000.000. V Danski pred 100 leti 100, danes 9000, na Japonskem in Koreji 10.000, danes 170.000.

Metoda framonov. Komite za obrambo redovnikov poroča, da je bilo 15 redovnic v kraju Evaux, ki so v svojem samostanu med vojsko imele več kot 1500 bolnikov, prepovedano sprejemati nove članice v red in so tako obsojene na počasno izumiranje. Po njih smrti naj zavladajo v samostanu, v katerem je bila preko sto let heroizem, prve vrste, »junaki« framonov.

Poljski konkordat. Grof St. Grabski, ki je sodeloval pri sestavi konkordata, podaja v »Warsaw Gazette« sledeč rezultat: »Konkordat, sklenjen med sv. stolico in Poljsko garantira cerkvi kar največjo prostost pri njeni notranji organizaciji in delovanju. Obenem daje zagotovilo lojalnosti kat. klera do države. Regulira kooperacijo cerkve in države v vprašanjih verske moralne vzgoje naroda in zadostno urejuje težko vprašanje cerkvene lastnine tako, da je v skladu z najnovejšimi zakoni.«

Prebivalstvo Palestine. »Missions Catholiques« poroča rezultate ljudskega štetja v Palestini. Vsega prebivalstva je 757.000 in sicer: 28.500 katolikov, 38.000 pravoslavnikov, 6000 protestantov, 84.000 judov, 598.500 mohamedancev. Jeruzalem ima 62.500 prebivalcev, od teh 14.700 kristjanov, 34.000 judov, 13.500 mohamedanov.

Najbolj popularen pridigar na Holandskem je o. Henrik, ki misijonari zadnjih šest mesecev z velikim uspehom po mestih tud med nekatolicani. Govori o veri in praksi prvotnega krščanstva. V ta namen se je mudil dolgo v Rimu, da je na mestu vse proučil in prinesel seboj tudi mnogo slik, s katerimi ilustrira svoja predavanja. Govori v največjih gledaliških dvoranah in drugod. Predavanje traja po dve uri in poslušajo ga mnogo nekatolikov, ki slišijo prvič o kat. cerkvi in izgubljajo zastarele predsodke o njej.

Potovanja v Lurd leta 1924. »Osservatore Romano« poroča, da število romanj narašča kljub vedno večjim oviram. Iz francoskih škofij je bilo 158.279 romanjev, iz drugih krajev 50.926. Niso všteti tu posamezniki. Največ je prišlo tujcev iz Španije (9475), nato Angleške (7300), Irske (4300), Švice (4008), Holandske (2730) in Portugalske (1000). Bilo je v preteklem letu v Lurdu 50.000 mašč in 700.000 sv. obhajil.

Pridobivajte novih naročnikov!

Po svetu.

sv Italijansko izseljevanje lanske leta. Statistični odbor izseljevalnega urada je objavil te dni zadnje podatke za leto 1924. V preteklem letu se je izselilo iz Italije 401.868 oseb, to je proti l. 1923. za 5839 oseb manj. Vzrok tega zmanjšanja je izseljevanje v prekomorske dežele, ki znaša 130.779 oseb, medtem ko se je leta 1923. izselilo čez »veliko lužo« 177.053 ljudi. Zato pa je naraslo število izseljencev v evropske dežele in po obrežju Sredozemskega morja približno za eno petino ali za 40.000 proti l. 1923. Glede evropskih držav je prišlo največ Italijanov na Francosko, za njo pride Švica z 12.887 (za 4300 več kakor l. 1923.), Belgija in Holandska z 10.219 in Tunis s 3703 osebami. Kar se tiče prekomorskih dežel se je vršilo najzibavnejše izseljevanje v Argentino (60.716) in približno tretjina v Zedinjene države (380.06). Znatno število se jih je izselilo tudi v Brazilijo (11.609), v Avstralijo (4458), v Kanado (2516) in Urugvaj (2331). Italijanski kraji, iz katerih se je izselilo največ ljudi, so: Venecija (90.000), Piemont (48.000), Lombardija (41.000) in Sicilija (9000). Te številke kažejo, da je italijanska emigracija ostala v svojem običajnem obsegu kljub omejenemu priseljevalnemu kontingentu Zedinjenih držav. Izseljevanje ustreza ekspanzivni potrebi italijanskega naroda, čigar število zraste vsako leto za 300.000 duš.

sv Draga cvetlica. »Daily Mail« poroča, da je razstavljen na vrtnarski razstavi v Londonu neke vrste orhideja, katere en sam cvet cenijo na 18.000 frankov.

sv Farinaccijev bojni klic proti opoziciji. Ker se v zadnjem času množe napadi na fašiste, je objavil generalni tajnik fašistovske stranke posl. Farinacci oster članek proti opoziciji. Farinacci pozivlje vlado, da nemudoma z izrednimi odredbami nastopi proti opoziciji. Za krivice fašizma naj se uvede smrtna kazen, prevratni elementi naj se zapro, razni Albertiniji, Amendole, de Gasperi naj se izzeno iz države. Končno zahteva Farinacci, da se nemudoma zapro vsi voditelji aventinske opozicije in obtožijo zaradi veleizdaje. Če vlada ne bo nastopila, bo napravila stranka sama v 24 urah red.

sv Smrt italijanskega kiparja. Te dni je v Firenci umrl znan kipar Avgust Rivalta.

sv Kongres latinskih časnikarjev v Firenci. Povodom II. knjižnega velesejma v Firenci se vrši letos meseca maja istotam kongres latinskih časnikarjev. Udeležba obeta biti po dosedanjih priglasitvah izredno številna.

sv Zapuščina ranjkega švedskega ministrskega predsednika Brantinga znaša 170 tisoč švedskih kron. Razun denarja je zapustil Branting svojim dedičem tudi hišo v Stockholmu. Zaradi njegovega imetja so socialisti očitali Brantingu pogosto nedostodnost.

sv Amundsenova ekspedicija na severni tečaj. V četrtek je odplula iz norveškega pristanišča Tromsø ladja »Fram«, s katero potujejo Amundsen in njegovi tovariši na Spitzberge. Odtam bo Amundsen poskusil doseči severni tečaj z letalom. Amundsenova ekspedicija šteje 25 oseb.

sv Zvišanje učnine na avstrijskih vseučiliščih. Avstrijska zvezna vlada se je pečala na eni izmed svojih zadnjih sej tudi z vprašanjem zvišanja kolektivne in taks za skušnje na visokih šolah. Zvišanje bi stopilo v veljavo s pričetkom šolskega leta 1925-26.

sv Velika kupčija. Ameriški banki Dillon, Read & Co se je posrečilo pridobiti večino delnic družbe »Dodge-Motor«. Fabrika za motorje cenijo nad 170 milijonov dolarjev. To kupčijo smatrajo za začetek ustanovitve velikega avtomobilskega trsta, ki bo razpolagal s pol milijarde dolarjev kapitala. Nakup motorne tvornice je največja doslej znana ameriška finančna transakcija.

sv Največje pristanišče na svetu bo londonsko, ko bodo izvršeni načrti za preureditev sedanega londonskega pristanišča. Preureditev bo veljala 4 milijone fontov šterlingov. Načrte je izdelal lord Dawnport. Posebnost svoje vrste bo plavalčjo most za izkrcavanje, kjer bodo lahko pristajali tudi največji parobrodi.

sv Zadnji načelnik poljskega kluba v bivšem avstrijskem parlamentu dr. Tadija Tertil je umrl v Tarnowu v 61. letu svoje starosti. Za načelnika poljskega kluba je bil izvoljen začetkom l. 1918.

sv Lepi dobički. »Daily News« poroča, da je policija v Chikagu prišla na sled veliki družbi za tihotapstvo z alkoholnimi pijačami. Lansko leto je družba zaslužila lepo svoto 75 milijonov dolarjev.

sv Razsvetljava niagarskega slapa. Na obeh straneh znamenitega niagarskega slapa bodo postavili več mogočnih električnih baterij s 24 »iluminatorji« (razsvetljevalci), ki bodo močni za 1 milijardo in 300 tisoč normalnih sveč. Dne 24. maja, na rojstni dan kraljice Viktorije, bo niagarski slap prvič slavnostno razsvetljen. Slap bodo razsvetljevali vsak večer po 4 ure.

sv Ameriška opera v Parizu. V Parizu živeči Amerikanci so sklenili sezidati v Parizu novo opero, ki bi jo Amerikanci tudi vzdrževali. Amerikancem namreč ne ugaja način, kako Francozi predstavljajo klasične opere, in zato so sklenili postaviti si svoja oslonca.

Gospodarstvo.

Rudarska produkcija v Sloveniji v februarju 1925.

Ljubljana, 15. aprila 1925.

V Sloveniji se je nakopalo v teku meseca februarja 1925. leta 160.534 ton premoga. Za primerjanje naj služijo sledeči podatki:

povprečno 1913	138.071 ton
januar 1924	182.931 ton
februar 1924	180.866 ton
december 1924	166.111 ton
januar 1925	191.324 ton
februar 1925	160.534 ton

Medtem ko se je vsak delavnik v mesecu januarju letos nakopalo 7649 ton povprečno, je povprečna dnevna produkcija v mesecu februarju letos padla na 6980 ton.

Od celokupne produkcije v mesecu februarju 1925 in od zaloge na dan 31. januarja 1925, ki je znašala 38.418 ton, se je oddalo v februarju 1925: državnim železnicam 86.524 ton, privatnim železnicam 160 ton, vojni mornarici 639 ton, privatnemu brodarstvu 103 tone, industriji 35.542 ton, raznim 11.816 ton, izvoz je dosegel samo 8861 ton, rudniki so pa sami porabili 13.860 ton, skupaj torej 157.507 ton, tako da je ostalo na zalogi dne 28. februarja 41.511 ton.

Število zaposlenega delavstva je doseglo v mesecu februarju 1925 13.068 delavcev in paznikov napram 12.705 v mesecu januarju 1925. Število zaposlenega delavstva je po več mesecev trajajočem padanju začelo zopet rasti.

Produkcija svinčene rude je znašala v mesecu februarju letos: 1490 ton, pri čemer je bilo zaposlenih 1269 delavcev. Od tega odpade na litijski rudnik 4 tone, na Mežico pa 1486 ton, oziroma 24, odnosno 1245 delavcev. Cinkove rude se je nakopalo v februarju 1925 802 toni, molibdenove rude pa 33 ton.

V svinčarni v Litiji je bilo povprečno meseca februarja zaposlenih 112 delavcev, v Zrjavu 248 in v cinkarni v Celju 208.

Podatkov o topilniški produkciji nimamo.

g Cene živine, telet in prašičev dne 15. aprila 1925 v Ljubljani. Voli debeli za kg žive teže Din 10.25—10.50, voli rejeni Din 9.50 do 10, voli za vprego po sposobnosti Din 8.50 do 9.50; krave rejene Din 7—8, krave klobasariče, Din 5—6; teleta težja debela Din 14 do 15, teleta lažja Din 13—13.75, teleta zaklana po kakovosti Din 18—19; prašiči peršutarji Din 14.50—15, prašiči debeli Din 15.50—16, hrvaški špeharji Din 16—16.50, prašiči zaklani domači po kakovosti Din 17—19; kozlički živi za kg Din 10—11; plemenski prasci z do 10 tedenski komad po 150—300 Din. Današnji semenj je bil slabo obiskan ter tudi prigon živine malenkosten. Pač pa je bilo živahnosti v kupčiji s plemenskimi prasci. Izkazalo se je tudi danes, da cene vedno nekoliko padajo pri vseh vrstah živine. Posebno mrtvo je bilo v kupčiji z govejo živino, ker so tudi domači mesarji z blagom založeni, tako da je bilo sklenjeno le malo kupčij. Upanje je, da se sedanje cene živine obdrže.

g Izkaz Narodne banke z dne 8. aprila 1925. (Vse v milijonih dinarjev, v oklepajih razlika napram izkazu z dne 31. marca 1925.) Aktivna: kovinska podloga 427.8 (— 2.0), posojilo na menice in vrednostne papirje 1310.1 (+ 17.6), račun za odkup kronske novčane 1186.3, račun začasne zamenjave

368.0, državni dolg 2966.3, vrednost založenih državnih domen 2138.3, saldo raznih računov 390.4 (+ 30.4), skupaj 8787.5; pasiva: glavnica 26.2 (+ 0.1), rezervni fond 5.8, bankovci v obliki 5834.6 (+ 40.4), račun začasne zamenjave 368.0, državne terjatve —, razne obveznosti 547.6 (+ 4.8), vrednost založenih državnih domen 2138.3, azija 66.7 (+ 0.4), skupaj 8787.5.

g Znižanje cen sladkorja. Naše sladkorne tvornice nikakor ne morejo plasirati svojega sladkorja na inozemskih tržiščih. Proizvodnja v zadnji sladkorni kampanji je znašala 412 tisoč 500 vagonov, od česar je bilo za izvoz 5500 vagonov. Izvozilo pa se je samo okoli 600 vagonov. Sajeenje sladkorne pese je nazadovalo za polovico. Sladkorni kartel je pred Veliko nočjo znižal cene za 15 par pri kg.

g Produkcija špirta v letu 1923—1924. Po statističnih podatkih je znašala produkcija špirta v državi od 1. septembra 1923 do 31. avgusta 1924 6,895.306 hl, od tega v Sloveniji 131.177 hl, največ pa v Hrvatski in Vojvodini. Konzumentom je bilo prodano 3,008.899 hl, prodano je bilo za tehnične in industrijske svrhe 2,195.463 hl. V inozemstvo je bilo izvoženo 550.590 hl, uvoženo pa iz inozemstva 34.350 hl. Državni dohodki od špirta v tem razdobju so dosegli 78,865.002 dinarja.

g Mednarodni gozdarski kongres v Rimu. V maju prihodnjega leta se bo vršil v Rimu mednarodni gozdarski kongres. Pripravljeni odbor misli staviti na dnevni red samo vprašanja mednarodnega značaja. Obravnavali bodo: gozdarsko statistiko, industrijo in trgovino z lesom in drugimi gozdarskimi produkti; nato vprašanja tehnične narave, ki zanimajo

posestnike gozdov in strokovnjake. Istočasno se bo vršila razstava strojev, ki pridejo v poštev v lesni industriji, in gozdnih produktov. Poleg tega si bodo udeležniki ogledali tudi zanimive italijanske gozdove, po možnosti tudi gozdove drugih držav.

g Mlini v ČSR. Mlini v Českoslovaški republiki se dele v tri vrste, in sicer: 1. v mline, ki zmeljejo lahko v 24 urah več kakor 10 metrskih stotov pšenice in rži; takih mlinov je 235; 2. v mline, ki morejo zmlati v 24 urah 15 do 100 metrskih stotov, teh je 1639; 3. v mline manjše zmoglosti in teh je 7606. Vseh mlinov v ČSR je torej 9480 in so zmlati v času od 1. julija 1923. do 30. junija 1924. 5,896.100 metrskih stotov pšenice in 7,162.223 metrskih stotov rži.

g Italijanski izvoz. Glasom uradnih podatkov je znašal lanski italijanski izvoz 14 milijard 300 milijonov lir, dočim je znašal izvoz l. 1913, kot najvišji v predvojnih letih 2,500,000,000 lir. L. 1923. je Italija izvozila za 11,100,000,000 lir, tako da znaša napredek l. 1924. visoko vsoto 3,200,000,000 lir.

Borze.

Dne 15. aprila 1925.

DENAR.

Zagreb. Berlin 14.68—14.83 (14.6750—14.8250), Italija 2.5270—2.5570 (2.5270—2.5570), London 295.10—298.10 (295.55—298.55), Newyork 61.34—62.34 (61.40—62.40), Pariz 3.1710—3.2210 (3.1750—3.2250), Praga 1.8250—1.8550 (1.8250—1.8550), Dunaj 8.64—8.84 (8.63—8.83), Zürich 11.9250—12.0250 (11.93—12.03).

Curih. Belgrad 8.3750 (8.35), Budimpešta 0.0072 (0.0072), Berlin 1.2330 (1.2330), Italija 21.20 (21.20), London 24.77 (24.76), Newyork

517.70 (517.60), Pariz 26.50 (26.60), Praga 15.35 (15.35), Dunaj 72.90 (72.8750), Bukarešt 2.30 (2.35), Sofija 3.7750 (3.7750).

Dunaj. Devize: Belgrad 11.44, Kodanj 130.55, London 33.96, Milan 29.065, Newyork 709.35, Pariz 36.36, Varšava 136.20. Valute: dolarji 707.20, francoski frank 36.25, lira 29.10, dinar 11.39, českoslovaška krona 21.005.

Praga. Devize: lira 138³/₄, Pariz 173³/₄, London 161.80, Newyork 33.80.

VREDNOSTNI PAPIRIJI.

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo iz leta 1921. 60—63, 2³/₄% državna renta za vojno škodo 16 (blago), Celjska posojilnica, Celje 210—212, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 217 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 110—128, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 825—830, Kreditni zavod za ind. in trg., Ljubljana 185—198, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 133 (blago), Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana 395—410, Združene papirnice, Vevče 101—108, Nihag, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb 51 (blago), Stavbna družba, Ljubljana 265—280.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Cerovi krliji, od 2 m dolž, od 25 cm prem. naprej, feo nakl. postaja 8. vag. 18—18 (zaklj. 18); Bordonali 30—30, 10¹/₂ m ali 11 m dolž, feo meja 485 (denar); bukovo oglje, la, eksportno blago, feo meja 1. vag. 118—118 (zaklj. 118); bukova drva, 1 m dolž, suha, feo meja 25 (denar). — Zito in poljski pridelki: pšenica Hard Winter 2, par. Ljubljana 490 (blago); pšenica Rosafé, par. Ljubljana 480 (blago); otrobi pšenični, drobní, juta vreče, par. Ljubljana 195 (blago); koruza promptna, par. Ljubljana 225 (blago); krompir rdečkast, feo štaj. postaja 140 (blago); krompir beli, feo štaj. postaja 125 (blago); krompir rumeni, feo štaj. postaja 110 (blago); bučne peške, neresetane, rinfusa, feo hrvatska postaja 560 (blago); fižol mandolon, feo Ljubljana 310 (denar).

Zagreb. Hrvatska eskomptna banka, Zagreb 105, Jugoslavenska banka, Zagreb 99—100; Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb 58.25—60; Ljubljanska kreditna banka, tu 217; Prva hrvatska štedionica, Zagreb 825—830; Slavenska banka, d. d., Zagreb 70; Dioničko društvo za eksploataciju drva, Zagreb 36—37; Hrv. slav. d. d., za industriju šečera, Osijek 640—655, Narodna šumska industrija, Zagreb 28—40; Našice 50; Guttmann 440—445; Slavonija 54—55; Trboveljska premog. družba, tu 390; Združene papirnice Vevče 100—119; Vojna odškodnina 158.50—160; 7% drž. inv. posojilo 62—63.

Dunaj. Zivnostenska banka 833.000, Alpine 382.000, Greinitz 138.000, Kranjska industrijska družba 475.000, Trboveljska družba 448.000, Hrv. eskomptna banka 120.000, Leykam 139.000, Jugoslov. banka 114.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 65.000, Gutmann 500.000, Mundus 850.000, Slavonija 61.000.

Novi Sad. Koruza 165—167, za april 172.50, za maj 187.50, za maj-junij 187.50, moka bazis »0« 655. Položaj nestalen.

Naročajte „Slovenca“!

Naznanila.

Klub ljubiteljev ptičarjev vabi člane vseh klubov ljubiteljev psov na občni zbor 18. t. m., ob 20. uri v Union v »Rožce« in na tekmo 19. t. m. v lovišče Ježica.

Vse pere z Zlatorog milom!

VSAKA GOSPODINJA JE OŠKODOVANA, KATERA SVOJEGA PERILA NEPERE Z ZLATOROG MILOM!

Vse pere z Zlatorog milom!

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Med njo in njeno ročno prešo na seči pa med njim, ki je naročil vino v hotelu, je bila razlika sedmih dolarjev in osemindeset centov. Klika pretekanih spretnih ljudi v mestu je vtaknila ta znesek v žep. In poleg teh je bila še tolpa drugih, ki je pobrala svoj delež. Vsemu temu so rekli prevoz po železnici, visoka financa, banke, prodaja na debelo, in podobne reči; ampak glavno je bilo, da so oni dobili vse, ona pa tisto, kar je ostalo, to je, dvaindvajset centov. Ej, da, en negodnik je prišel vsako minuto na svet, je vzdihnil sam pri sebi, in krivda ni bila na nikomur; vse je bila igra in samo peščica njih je mogla dobiti, za negodnike pa je bila vražje huda.

»Koliko let imate, mati?« je vprašal.

»Devetinsedemdeset jih bo prihodnjega januarja.«

»Ste vedno precej trdno delali, kajne?«

»Izza sedmega leta. Poslali so me v državo Michigan v šolo, dokler nisem odrasla. Nato sem se omožila in rekla bi, da je delo postajalo vedno trše in hušje.«

»Kedaj pa se nameravate odpočiti?«

Pogledala ga je, kakor da bi mislila, da jo je za šalo vprašal, in ni odgovorila.

»Ali verujete v Boga?«

Prikimala je z glavo.

»Potem dobite vse nazaj,« jo je zagotavljal; v svojem srcu pa se je čudil, da je bilo mogoče, da se je narodilo toliko negodnikov in da ni uničil hazardnih igr, ki je ropala le ljudi od zibelke do groba.

»Koliko imate tega rizlinga?«

Hitro je pregledala sode in računala. »Nekaj malega manj kot osemsto galonov.«

Ugibal je, kaj bi mogel storiti s tolikim vinom; in razmišljal, komu bi ga mogel oddati.

»Kaj bi naredili, ako bi vam dal en dolar za galono?« je vprašal.

»Mrtva bi padla po tleh, bi dejala.«

»Ne, govorimo resno.«

»Ponarejene zobe bi si dala narediti, pokrila hišo, pa kupila nov voz. Cesta je silno huda za vozove.«

»In potem?«

»Kupila bi si rakev.«

»Veste kaj, vse je vaše, mati, rakev in vse drugo.«

Neverjetno ga je pogledala.

»Ne, v resnici mislim tako. In tukaj vam dam petdeset dolarjev za aro. Pobotnice ni treba. Samo bogataši potrebujejo take reči, ker imajo tako peklensko kratek spomin. Tu imate moj naslov. Na železnici oddajte vino. Sedaj mi pa še pokažite pot od tukaj. Se gor na vrh bi šel rad.«

Odšel je skozi bodičevje, sledeč rahlim kravjim stezam in stopajoč počasi v kreber, dokler ni došel do razvodnice, uzrl dolino Napa in se oziral nazaj do gore Sonoma.

»Prijazna pokrajina,« je zamrmral, »jako prijazna pokrajina.«

Zavil je na desno, stopal po kravjih stezah navzdol in iskal druge poti nazaj v dolino Sonoma; kravje steze pa so se poizgubile v bodičevju, ki je poganjalo s premišljeno zlohotnostjo vedno gostejše; ako pa se je ponekod preril skozi, so bili čaňon in določne grape prestreže za njegovega konja, da je moral nazaj. Pa to ga ni vznemirjalo. Vžival je naravo in vse, kajti bil je zopet pri nekdanji svoji igri v naravi. Pozno popoldne je nameril na dobro izhono stezo, ki ga je vodila po suhem čaňonu navzdol. Tukaj so ga prešinili novi občutki. Pred nekaj minutami je čul lajanje psa, zdaj pa je na golem pobočju nekega griča nad seboj ugledal velikega srnjaka na begu. Ne daleč za njim je drvel krasen lovski pes. Daylight se je vzravnal v sedlu in jih opazoval, dokler mu nista izginila izpred oči; dihal je nekoliko hitreje,

kakor da bi bil tudi on udeležen pri lovu, nosnice so se mu širile in v kosteh so se mu pojavile stare lovске bolečine in spomini na nekdanje dni, predno je prišel stanovat v mesto.

Suhi čaňon se je umaknil drugemu, po katerem se je vil tanek trak tekoče vode. Steza se je razširila v gozdno pot, ta pa je vodila preko majhne planice do nekoliko bolj izvožene podeželske ceste. V bližini ni bilo ne farm ne hiš. Zemlja je bila borna, trda skala je bila ali blizu površine ali pa je tvorila površino samo. Rastlo pa je dovolj manzanite in pritlikavega hrastovja, ki je obdajalo cesto na obeh straneh z bujno rastjo. Skozi majhno odprtino v tej gošči je iznenada priskokoma prišel nek človek na način, ki je Daylighta spominjal na zajca.

Bil je majhne postave z zakrpanimi površnimi delavskimi hlačami, golglav, v bombažasti srjaci, ki je bila ob vratu in po prsih odpetá. Solnce mu je naredilo obraz rdečkasto rujav in mu je ob robu pobelilo peščenobarvene lase. Dajal je Daylightu znamenja, naj se ustavi, in držal kvišku pismo.

»Ako greste v mesto, vam bom prav hvaležen, ako daste tole na pošto,« je rekel.

»Prav rad.« Daylight je vtaknil pismo v žep suknje. »Ali bivate tukaj kje?«

Mali človek pa ni odgovoril. Presenečeno in trdno je strmel v Daylighta.

»Vas pa poznam,« se je oglašil. »Vi ste Elam Harnish — ali Burning Daylight, kakor vas časniki nazivljejo. Ali nimam prav?«

Daylight je prikimal.

»Ampak kaj za Boga delate tukaj v bodičevju?« Daylight se je zarežal, ko je odgovoril: »Odjemalce iščem za prosto poštno oddajo.«

»Veste, veseli me, da sem danes popoldne napisal to pismo,« je mali človek nadaljeval, »sicer bi vas ne bil videl. Mnogokrat sem videl vašo sliko v časnikih; dober spomin imam na obraze. Na mah sem vas spoznal. Moje ime je Ferguson.«

Vsak bodi agitator za svoj časnik!

Turistika in sport.

Slovensko planinsko društvo opozarja svoje člane, da se vrši redni občni zbor SPD v petek, dne 17. t. m. v salonu restavracije pri Levu, Gosposvetska cesta, ob 8. uri zvečer. Razven običajnega dnevnega reda se vrše volitve Osrednjega odbora. Istotako se opozarja, da se vrši predsestanek za določitev kandidatne liste 16. t. m. ob 8. uri zvečer istotam.

AVTOMOBILNA DIRKA PO RUSIJI.

V Rusiji bodo letos priredili avtomobilno dirkanje. Prireditelj je v rokah vsruskega komisarijata za promet in pa moskovskega avtokluba. Glavni namen je, da se pokaže uporabnost ameriških in evropskih avtov in

da vidijo kupci vozove, ki so bili doslej v Rusiji malo znani. Prireditelji pravijo, da bodo s tekmami imeli inozemski tovarnarji ugodno priliko za sklepanje trgovskih zvez z deželami, kjer je avtomobilistična prihodnost zelo lepa. Za ruske razmere so težki solidni avtomobili pripravljeni kakor lahki. Nameravana vožnja je druga te vrste; prva se je vršila leta 1923.; organizacija bo podobna oni iz leta 1923. Tekmujoče avtomobile bodo preskusili glede vztrajnosti, odporne sile, motorne moči, gospodarske strani itd. Tekmujoča vozila bodo razdelili v tri skupine: osebne avtomobile, tovarne avtomobile in motorna kolesa. Naznačilna vsota za prvi dve skupini je 1600 zlatih rubljev, za tretjo pa 650. Proga je dolga okoli 5300 kilometrov. Začne se v Leningradu (Petrogradu) in pelje v Moskvo, Tulo, Kursk, Harkov, Rostov, Pjatigorsk, Vladikavkaz, Tiflis, Kutais, Novorosijsk, Krasnodar, Rostov,

Harkov, Kursk, Orel, Tulo in nazaj v Moskvo, kjer se konča. Vzemimo karto v roko in vidimo, kako veličanska tura je to. In najrazličnejši teren, od ravnine do visokega gorovja. Na raznih točkah ob progi bodo čakali mehaniki in zdravniki. Od cest je 40 odstotkov prvostopnih (Makadam), 19 gorskih, 30 drugostopnih in 11 drugostopnih gorskih. Natančni rok se ni določil, začela se bo pa gotovo v juliju ali v začetku avgusta. Priglasje sprejema moskovski avtomobilni klub do 1. julija in objavlja ob enem, da zadostuje za prehrano in prenočišče 15 zlatih rubljev na dan.

Poizvedovanja.

Izgubila se je na veliko soboto opoldne od Urbanca do mesne zastavljavnice stara usajata torbica z različnimi računi. Najditelj, za katerega najdeni predmeti nimajo nobene

vrednosti, se prosi, da odda torbico na policijskem ravnateljstvu, Bleiweisova cesta.

V vinarni delikatesne trgovine Fr. Kham se je našla srednja vsota denarja. Izgubitelj se naj oglasi istotam, da se mu izroči denar.

Meteorologično poročilo

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometrična višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Baromet. dif. v C	Nabo, vetrovi	Padavine v mm
14./4. 21 h	737.2	13.0	1.1	jasno	—
15./4. 7 h	739.8	8.5	1.0	d. obl. v	—
15./4. 14 h	738.6	13.7	1.4	oblač.	—

PALMA

Kaučuk podpetniki in podplati
vzdržijo vsako vreme, so prožni in higijenični

Kot KUCHARICA

ozir. gospodinja vstopim v župnišče ali k starejšemu samskemu gospodu. Dosedaj sem bila gospodinja v župnišču. - Naslov je pri upravi lista pod imenom »Skrbnica«.

PRAKTIKANTINJA

tudi začetnica, se sprejme pri tehniškem trgov. podjetju. Pogoji: perfektna stenografija in korespondentinja v slovenskem ali hrvaškem in nemškem jeziku. Nastop lahko takoj. - Ponudbe pod »Praktikantinja« na upravo lista. 2476

Iščem kuharico in SOBARICO

(lahko tudi žena z možem) za svoje poslastice. — Dobra plača, lepa služba. J. pl. JAGODIC, KONAK, Bazar, (Vojvodina). 2428

ZAMENJAM TAKOJ

svoje, sredi Ljubljane ležečo STANOVANJE z majhno, kjerkoli, če se mi zato odkupi lepa oprava 3 sob in kuhinje. - Najne ponudbe pod »30.000 Dina na upravo »Slovenca«. 2391

Stanovanje

obstoječe iz treh do štirih sob, kopalnice in pritlikline, IŠCEM ZA MESEC JULIJ v LJUBLJANI, event. tudi v novi hiši ali vili, po možnosti solčna lega. - Ponudbe na ALOMA COMPANY, pod »STANOVANJE«. 2491

STANOVANJE

na deželi: opremljena soba in kuhinja, se IŠCE za maj in junij. - Ponudbe na upravo lista pod »Solčno/2498«.

Na STANOVANJE

z zajtrkom se sprejmeta dva GOSPODA pod zelo ugodnimi pogoji in sicer takoj. Več v upravi pod št. 2488.

NAPRODAJ JE

v bližini Ljubljane prav na prometnem kraju

TOVARNA

z vodno močjo ter gospodarskim poslopijem. Popolna električna naprava z dinamo z vsi opremo za 300 luči. Zelo ugodni plačilni pogoji. Vprašati je pri županstvu MOSTE pri Ljubljani.

TALMONE ČOKOLADA

IPAK NAJBOLJA

Zahtevajte jo povsod!

Ovčja volna

oprana živa, živa umazana in mrtva je v večji množini za dobiti. - Ponudbe: Josip RENKO ml., Sevnica o. Savi.

Kupim takoj staro, že dobro ohranjeno transmisijo komplet. dolžina 4 m, premer 60 mm; 2 jermenici, železni, 80 x 25 cm; 3 jermene v širini 12, 10 in 8 cm. - Ponudbe je poslati na: A. LOGAR, Cerknica št. 169 pri Rakeku.

MODRA GALICA

Preple, refleks in vse umetne gnojila ZORA Ljubljana Kralja Petra trg 8

HISA in VINOGRAD

v Krškem, ena s 5 sobami, delavnica, vrt in pritlikline, za vpokoje ali obrtnike, v dobri stanju, druga sredi mesta, za vsako obrt ali pa trgovino. Vinograd 1 1/2 orala, travnik s sadjem in kolosek, skupaj 3 orala. Zidanica s soho in verando, kl-t in vin. opravo v lepi solčni legi, krasen razgled, 10 minut od postaje Videm-Krško, ugod. napredaj. Več pri lastniku v Krškem št. 52 do 25. apr.

Izborna kruš. peč

in za sušenje sadja ali koruze (Welslawerke) je po ugodni ceni napredaj. Je povsem železna, znotraj obzidana s šamotno opeko, na kolescih, se postavi v zaprti prostor ali na prostem. Prostora za 4 kolače po 35 cm premera ali 6 sušilnih les. Vsako kurivo porabno. Kruh enakomerno pečen. - Vprašati pri Vorsiha nasledniku, Maribor, Slomškov trg 16. 2416

GOSTILNO in TRGOVINO

na GLINCAH, ob Tržaški cesti, 20 minut oddaljeno od glavne pošte, z lepim kostanjevim vrtom ter takoj prostimi obrtnimi prostori in lepim stanovanjem proda za vsem inventarjem vred za Din 350.000 TOVARNA TESTENIN »PEKATE« na Glincach pri Ljubljani. — Izredno ugodna prilika za ustvaritev lepe eksistence.

Otroški vozički

sportni in luksuzni po najnižji ceni in največji zaloga. Prodaja na obroke, ceniki franko. Tribuna F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta 4.

SREBRNE KRONE

kupujem. - Ponudbe upravi lista pod šifro »KRONE«.

Plačujejo se

najvišje cene za srebrne krone in dolarje, zlato in vrednostne papirje. — Cenj. ponudbe pod »Srebro« na upravo »Slovenca«. 2282

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo tužno vest, da nas je zapustil naš ljubljani sin, brat, vnuk in nečak, edinec

Štefan Šneller

tehnik

v 19 letu starosti po dolgi in težki bolezni. Zemeljske ostanke premilega pokojnika spremimo dne 17. aprila ob 15 uri popoldne v glavnega kolodvora na pokopališče k sv. Križu. V LJUBLJANI, dne 15. aprila 1925.

Globoki žalujoči sorodniki:

Inž. Matko Šneller, p. direktor dr. železnice, oče. Štefanija Šneller, mati. Edith Šneller, sestra.

Tužnim srcem naznanjamo, da je naša iskreno ljubljena mati oziroma stara mati, prababica, sestra, teta, stara teta in prateta, gospa

Marija Paulin

vdova po grajskem upravitelju

v soboto, 11. aprila t. l. popoldne, po večletnem težkem trpljenju, večkrat previdena s sv. zakramenti, v starosti 100 let, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb naše nepozabne blage pokojnice se je vršil v ponedeljek, dne 13. aprila 1925.

Ljubljana, dne 14. aprila 1925.

Prof. ALFONZ PAULIN in FELIKS PAULIN, prokurist (Dunaj), sinova. — VIKTORIJA NAHTIGAL, vdova prof. HEDVIKA MARTINAK, vdova sodnega svetnika, in MARIJA PAULIN, hčere.

Zahvala. Za premnože izraze sočutja ob smrti naše predrage matere in za poklonjeno cvetje izrekamo vsem našim najpriščinjše zahvalo. — Iskreno se zahvaljujemo v. g. rektorju univ. prof. dr. K. Hinterlechnerju in drugim gg. članom profesorskega zbora ter vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so blagopokojno spremlili k zadnjemu počitku. — Posebna zahvala bodi izrečena tudi pred. g. provincialu p. dr. Regalatu Čebulju za dušno tolažbo in v. g. dr. I. Höglterju za množično, izredno požrtvovalno zdravniško pomoč.

ZALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Povedom bridke izgube našega soproga in očeta, gospoda

Josipa Vuk

trgovca in posestnika v Dubravi

se najiskreneje zahvaljujemo za izraze sočutja vsem prijateljem in znancem pokojnega ter za udeležbo pri pogrebu, posebno pred. gosp. delkanu Ant. Podvinski za nagovor, vl. gg. Jan. Vogrin, župniku od Sv. Barbare, Petru Zadravcu, župniku od Sv. Lenarta, Jan. Šketa, župniku od Sv. Marjete, Fr. Božiček, župniku iz Kamnice, cenjenemu učitelju iz Zavrča in cenj. orožništvu, pevskemu zboru od Sv. Marjete, kakor tudi vsem ostalim.

Dubrava—Zavrč, dne 10. aprila 1925.

ZALUJOČA MATI in SIN.

Trboveljska premogokopna družba, rudniško ravnateljstvo v Rajhenburgu sporoča žalostno vest, da je preminul dne 13. aprila 1925 gospod

Rudolf Govejšek

rudniški poduradnik

Pogreb zvestega in marljivega poduradnika, ki ga ohranimo v dobrem spominu, se je vršil v sredo, dne 15. aprila v Brežicah.

Rudniško ravnateljstvo
Rajhenburg.